

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง อันนำไปสู่การตั้งสมมติฐาน โดยในบทนี้ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาการนำเสนอ เพื่อความเข้าใจแนวทางการศึกษาวิจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ออกเป็น 3 ส่วน คือ

แนวคิดและแนวทางการศึกษาเกี่ยวกับ “การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนชาย”

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ “การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน”
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ “การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน”
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน”

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

นักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยาต่างก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคำว่า เด็กและเยาวชนกระทำผิดแตกต่างกันไป ดังจะเห็นได้ดังนี้คือ

ประธาน วัฒนวาณิชย์ (2530: 7-8) กล่าวว่า คำว่า การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน (Delinquency) โดยพื้นฐานมีลักษณะคล้ายคลึงกับการประกอบอาชญากรรม (Criminality) ทั้งสองคำนี้มีความสัมพันธ์กันระหว่างอำนาจของรัฐในการบัญญัติกฎหมาย เพื่อควบคุมความประพฤติที่เป็นอันตรายต่อสังคม และการฝ่าฝืนกฎหมายของสมาชิกในสังคม ความผิดของเด็กและเยาวชนนั้น โดยทั่วไปใช้สถานะบุคคลและอายุเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาโดยเฉพาะอายุเป็นเส้นแบ่งความรู้สึกผิดชอบและการลงโทษ ถ้าหากไม่มีเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนก็จะมีลักษณะอย่างเดียวกันกับการกระทำผิดของผู้ใหญ่ สำหรับคำนิยามตามกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็ก มักจะนิยามการกระทำผิดโดยบัญญัติว่า การกระทำของบุคคลซึ่งมีเกณฑ์อายุเท่าใดจะเป็น “ความผิด” โดยปกติการกระทำนั้นถ้าหากกระทำโดยผู้ใหญ่จะเป็น “อาชญากรรม” ซึ่งมีข้อน่าสังเกตว่า กฎหมายไทยมิได้มีคำนิยามที่แตกต่างกัน นอกจากนั้นประธาน วัฒนวาณิชย์ (อ้างถึงใน ชาญศักดิ์ จริยวิทยานนท์, 2536: 18) ยังกล่าวว่า การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนจะไม่มีขอบเขตเฉพาะการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญา หรือการละเมิดสิทธิผู้อื่นเท่านั้น แต่จะรวมถึงการกระทำที่ละเมิดพระราชบัญญัติต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับความประพฤติ

ของเด็กและเยาวชน ซึ่งถูกกำหนดจากค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคม พระราชบัญญัติที่กล่าวถึงประกอบด้วย

1. พระราชบัญญัติควบคุมเด็กและนักเรียน พ.ศ.2481
2. ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา
3. กฎกระทรวง ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 22 เมษายน 2515 ออกตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 เรื่อง การแต่งกายของนักเรียนและนักศึกษา
4. ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2515 เรื่อง การคุ้มครองสวัสดิภาพและการสงเคราะห์

ความคิดตามพระราชบัญญัติและประกาศต่าง ๆ ข้างต้นนี้ จะหมายถึง การกระทำที่เมื่อผู้กระทำเป็นเด็กหรือเยาวชน จะถือว่าเป็นความผิด แต่ถ้าเป็นผู้ใหญ่ กระทำจะไม่ได้ถือว่าเป็นความผิด ความผิดลักษณะเช่นนี้ได้แก่ การหนีโรงเรียน ดื่มสุราของมีนเมา เข้าไปในสถานเริงรมย์ต่าง ๆ เข้าไปในแหล่งค้าประเวณี เป็นต้น สำหรับประเทศไทยความผิดประเภทนี้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์การสังคมสงเคราะห์ ศคิมักจะสิ้นสุดในชั้นตำรวจ นอกจากความผิดที่เด็กและเยาวชน ละเมิดกฎหมายอาญา ศคิมักจะปรากฏในศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งเป็น การกระทำผิดที่ควรให้ความสนใจ

ไวส์ (White,อ้างถึงใน อ้อมเดือน สดมณี, 2522: 15-16) กล่าวว่าตามกฎหมายแล้วเราไม่ถือว่าการกระทำผิดของเด็กเป็นอาชญากรรม เพราะเด็กพวกนี้เพียงแต่ประพฤติไม่ถูกต้อง ซึ่งศาลคดีเด็กและเยาวชนควรจะใช้วิธีการเป็นพิเศษแตกต่างจากผู้ใหญ่ในการให้ความรู้แก่พวกเขา เพื่อมุ่งจะให้กลับเนื้อกลับตัวเป็นคนดีและว่า เด็กสอนง่ายกว่าผู้ใหญ่ ส่วน Teeters and Reinemann กล่าวว่าตามทัศนะของสมาคม N.P.P.A. (National Probation and Parole Association) กล่าวไว้ว่า เด็กหรือเยาวชนกระทำผิด อยู่ในเกณฑ์ดังนี้

1. ละเมิดกฎหมายของรัฐ กฎหรือข้อบังคับของหน่วยปกครองของรัฐในระดับต่าง ๆ
2. ดื้อดึงหรือโดยนิตยไม่อยู่ในโอวาท และไม่เชื่อฟังบิดามารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล
3. มีนิสัยชอบหนีโรงเรียนหรือหนีออกจากบ้าน
4. มีนิสัยประจำตัวเลวลง หรือทำให้เป็นภัยต่อศีลธรรมหรือสุขภาพของตนเอง

สุพัทธา สุภาพ (2541: 45) กล่าวว่า โดยเหตุที่การกระทำผิดของเด็กเป็นการละเมิดกฎหมายของบ้านเมือง ซึ่งอาจกระทำไปเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เกะกะเกร่ คีตกะนอง

หรืออาจจะปรับปรุงตนเองให้เข้ากับระบบของสังคม ด้วยเหตุนี้จึงไม่นิยมเรียกว่าการกระทำผิดว่าเป็น อาชญากรรม แต่เรียกว่า การกระทำผิดของเด็ก

เสริน ปุณณะหิตานนท์ (2515: 45) กล่าวโดยสรุปว่า แมื่อนักสังคมวิทยาทั้งหลายที่มีความสนใจในเรื่องความประพฤติเกกมะเหรกเกร จะมีความเห็นแตกต่างกัน ในด้านการแปลความหมาย และเน้นองค์ประกอบของความประพฤติเกกแตกต่างกันไป แต่ก็ปรากฏว่ามีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่ององค์ประกอบของค่านิยมที่เด็กยึดถือ และความรู้สึกร่างกายในใจของเด็กประเภทนี้

ลักษณะเฉพาะที่เด่นชัดทางด้านจิตใจของเด็กเกเร ก็คือการเฉลิมฉลองความองอาจกล้าหาญแต่ละเรื่องที่พวกเด็กเกเรถือปฏิบัติสืบทอดกันมา ล้วนแล้วแต่สร้างความหมายของความแกร่งกร้าวขึ้นทั้งสิ้น

1. เด็กเกเรต่างก็หมกมุ่นอยู่กับการแสวงหาความตื่นเต้น โดโผนของขวัญ หรือ “Kicks” ดังนั้น แบบแผนแห่งชีวิตที่เด็กเกเรยอมรับนับถือ ก็คือการเผชิญภัยนั่นเอง พฤติกรรมที่ครอบคลุมไปด้วยการแสดงออกที่เสี่ยงต่ออันตรายและเขี้ยวฤตยู เป็นสิ่งที่มีค่าสูง พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีการละเมิดกฎหมายอยู่ด้วย และทำให้ต้องเล่นเอาเถิดเจ้าล่อกับตำรวจ ข่มเป็นสิ่งที่สร้างบรรยากาศของความตื่นเต้นเร้าใจเสมอๆ “Kicks” อาจถูกกำหนดให้หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่ผู้ใหญ่ห้ามไม่ให้กระทำซึ่งทำให้ประสบการณ์ของผู้เยาว์ในขณะนั้นมีคุณค่ายิ่งขึ้น และความแตกต่างไปจากวิถีชีวิตปกติที่เกิดขึ้นแล้ววันแล้ว ให้เท่าที่จะมากได้

2. การที่จะได้ความแกร่งกร้าวมากขึ้น จะต้องแสวงหาและได้รับรางวัลทางด้านวัตถุ สังคมส่วนรวมเสียก่อน โดยที่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องหลีกเลี่ยงไม่ทำตา กฎเกณฑ์ของโรงเรียน และของการทำงาน ซึ่งเป็นที่มาของระเบียบวิธี และความปลอดภัยมั่นคง เด็กเกเรมักจะแสดงความเขี้ยวหั่นต่อการทำตัวเป็นผู้เข้ากับคนอื่นได้ในโรงเรียนและการทำงานตลอดจนต่อความสำเร็จในด้านการเรียน พวกนี้เร่รอนไปมาโดยไร้จุดหมาย หรือไม่ก็ฝันเพียงว่าตนเองจะประสบความสำเร็จในสิ่งอันพึงปรารถนาได้อย่างรวดเร็ว

3. ที่เป็นสิ่งบ่งลักษณะของความเกเรคือ การใช้กำลังก้าวร้าว รุกราน เด็กนำเอากฎเกณฑ์ของนักรบมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตน โดยถือเป็นหลักว่า เป็นราชต้องเก่งในเรื่องตีรันฟันแทง ไม่ยอมให้ใครมาลบเหลี่ยม หรือกระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่า เป็นการลบหลู่คู่มั่น การที่เด็กพยายามพิสูจน์ว่าตนกล้าหาญ หรือสู้ไม่มีถอย น่าจะถือได้ว่าเป็นการแสดงออกซึ่งความคิดที่ว่าความก้าวร้าวรุกรานเป็นเครื่องหมายของความเข็มหาญ อันเป็นคุณสมบัติของความเป็นลูกผู้ชาย

เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด เป็นรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากสิ่งที่กฎหมายบัญญัติไว้ โดยที่เด็กและเยาวชนที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดนั้น เราจะสังเกตเห็นได้ว่า มักจะเป็นเด็กและเยาวชนที่มีลักษณะเกเร มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม ซึ่งพฤติกรรมต่อต้านสังคมดังกล่าว มีความหมายดังต่อไปนี้ (จารุวรรณ ริยาเซ็น, 2539: 1-2)

1. ดิกชันนารีศตวรรษที่ 20 ของเว็บสเตอร์ (Webster's New Twentieth Century Dictionary) กล่าวว่า การต่อต้านสังคม หมายถึง

ก. พฤติกรรมที่สังคมรังเกียจ

ข. พฤติกรรมที่ต่อต้านความสงบสุขของประชาชนในสังคม

2. ชิลด์ส (Shields) ได้ให้คำนิยามของพฤติกรรมที่ต่อต้านสังคมไว้ คือ

ก. เด็กเกเรนั้นอยู่ภายใต้ความรู้สึกที่ว่าตนมีความผิดอยู่เสมอ จึงพยายามจะหาวิธีป้องกันตนเองโดยใช้วิธีต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้เองเด็กเกเรจึงหาทางออกด้วยการกระทำที่ต่อต้านสังคมและได้รับโทษจากผู้ใหญ่อยู่เสมอ

ข. ในทางตรงข้ามพฤติกรรมที่ต่อต้านสังคมอาจหมายถึง การที่เด็กเหล่านี้ต้องการความช่วยเหลือและเรียกร้องให้ผู้อื่นสนใจตน ตลอดถึงต้องการทดแทนสิ่งที่ตนขาดหายไปในวันเด็กด้วย

นักสังคมวิทยาบางท่านกล่าวว่า “วิธีการที่สังคมใช้ปฏิบัติต่อเด็กที่มีเค้าว่าจะเกเร (Pre-Delinquent) และเด็กกระทำผิด (Juvenile Delinquent) เป็นเครื่องชี้ถึงค่านิยมทางสังคมบางประการหนึ่งของสังคมนั้น” คำกล่าวเช่นนี้ ล้วนแต่เพียงถึงถึงความอดกลั้นที่สังคมพึงมีต่อเด็กประพฤติพลัด เด็กกระทำผิดตลอดจนอาชญากรผู้ใหญ่ ว่าโดยเหตุผลที่บุคคลเหล่านี้ต่างหากที่หาทางออกให้แก่ความไม่พอใจ ความคับใจ ความกุ่มใจ หรือความทุกข์ของตนในทางอื่นไม่ได้ จึงเบนออกไปในทางที่ชั่วร้าย ผ่าฝืนบรรทัดฐาน ความประพฤติที่สังคมยอมรับอันเป็นการผิดกฎหมาย (สง่า ลินะสมิต, 2516: 2-3)

สรุปรวมความได้ว่า เด็กและเยาวชนกระทำผิด หมายความว่า การกระทำของเด็กและเยาวชนที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด รวมทั้งที่เด็กและเยาวชนกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดสำหรับเด็กและเยาวชน สำหรับในทางวิชาการยังไม่ถือว่า เด็กและเยาวชนเหล่านี้เป็นอาชญากร จึงไม่นิยมเรียกขานว่าอาชญากร แต่ก็ยังมีบุคคลอีกไม่น้อยที่ยึดมั่นเชื่อถือว่า เด็กและเยาวชนกระทำผิดเพราะสันดานไม่ดี มีความชั่วร้ายอยู่ในสันดานมาแต่กำเนิด และตั้งข้อรังเกียจเด็กและเยาวชนเหล่านี้ชอบให้เอาเด็กและเยาวชนเหล่านี้ไปเสียให้พันหูพันตาหรือให้จับ

ไปข้างหน้าให้ชัดเจนด้วยวิธีการที่รุนแรง แต่ในปัจจุบันนี้ บุคคลส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนแนวความคิดที่มีต่อเด็กและเยาวชนกระทำผิด

คำว่า การกระทำผิด บางครั้งนักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยา ได้ให้ความหมายไปในแนวทางของ อาชญากรรม ผู้ให้ความหมายต่าง ๆ มากมายตามพื้นฐานความเชื่อ ความถนัดและตามแนวทางการศึกษาและความสนใจของนักวิชาการ หรือนักอาชญาวิทยาแต่ละท่านซึ่งอาจแยกพิจารณาแต่ละแนวทาง (อ้างถึงใน พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2523: 13-15)

ความหมายของอาชญากรรมตามหลักกฎหมาย (Legal Definition of Crime) ที่ชัดเจนความหมายหนึ่ง ก็คือ ความหมายตามคำนิยามของนักนิติสังคมวิทยา 1 อล แทฟแพน (Paul Tappan) ก็คือ

อาชญากรรมเป็นการกระทำหรือการละเว้นการกระทำโดยเจตนา ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอาญา (ทั้งที่เป็นบทบัญญัติไว้ หรือเป็นกฎหมายจากขนบธรรมเนียมคำพิพากษาของศาล) ซึ่งกระทำโดยไม่มีข้ออ้างทางกฎหมายและถูกลงโทษโดยรัฐว่าเป็นความผิดอุกฉกรรจ์หรือความผิดลหุโทษ

การวิเคราะห์ข้อความของคำจำกัดความดังต่อไปนี้จะช่วยให้ความหมายของคำว่า อาชญากรรม ชัดเจนยิ่งขึ้น

ก. การกระทำหรือการละเว้นการกระทำ

การจะวินิจฉัยการกระทำในกฎหมายอาญาได้นั้น ต้องแยกประเภทของความผิด ตามกฎหมาย คือความผิดประเภทที่กฎหมายห้ามมิให้บุคคลกระทำ เช่น ฆ่าผู้อื่น และความผิดประเภทที่กฎหมายบังคับให้บุคคลกระทำ เช่น ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน

(1) ความผิดที่กฎหมายห้ามบุคคลกระทำ

(1.1) การกระทำโดยตรง ได้แก่ การเคลื่อนไหวร่างกายภายใต้จิตใจบังคับ คือมีการ

- คิดที่จะกระทำ
- ตกลงใจที่จะกระทำตามที่คิดไว้
- ได้กระทำตามที่คิดและตกลงใจ

(1.2) การกระทำความคิดโดยทางอ้อม ได้แก่ผู้กระทำที่มีได้กระทำโดยตนเองแต่ได้ใช้ให้บุคคลที่ไม่มีความรับผิดชอบในทางอาญาในฐานะผู้กระทำเป็นเครื่องมือกระทำความผิด

ดังนั้นการกระทำความผิดโดยทางอ้อมจึงอาจเกิดจาก

- ใช้เด็กอายุไม่เกิน 7 ปี กระทำความผิด (มาตรา 73)

- ใช้ผู้ที่ไม่สามารถรู้สึกรับผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะเป็นผู้มีจิตบกพร่อง โรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือน (มาตรา 65)

- ใช้ผู้ที่ไม่สามารถรู้สึกรับผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะมีเมมา เพราะเสพสุรา หรือสิ่งเมาอย่างอื่นซึ่งอยู่เสพไม่รู้ว่าสิ่งนั้นจะทำให้มีเมมา หรือได้เสพโดยถูกขืนใจ ให้เสพ เป็นเครื่องมือกระทำความผิด (มาตรา 66)

(1.3) การให้ผลอันหนึ่งอันใดเกิดขึ้นโดยคนเว้นการที่จักต้องกระทำ เพื่อป้องกันผลนั้นซึ่งถือว่าเป็นการกระทำอันหนึ่งด้วย (มาตรา 59 วรรคท้าย) การป้องกันผลนั้นจะต้องมีหน้าที่อันได้แก่

- หน้าที่ตามกฎหมาย เช่น กฎหมายกำหนดหน้าที่บิดามารดาให้เลี้ยงดูบุตร
- หน้าที่เกิดจากการยอมรับโดยเจตจง เป็นข้อที่เกิดจากสัญญา เช่น สัญญารับเลี้ยงเด็ก หรือตำรวจได้รับมอบหมายให้คุ้มครองชีวิตบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือแพทย์เข้าทำการผ่าตัดคนไข้แล้วไม่ทำต่อให้ตลอดทำให้คนไข้ตาย เป็นต้น

(2) ความผิดที่กฎหมายบังคับให้บุคคลกระทำบุคคลนั้นเว้นการกระทำ โดยมีการคิดจะงดเว้นตกลงใจที่จะงดเว้นและงดเว้นกระทำการนั้น ๆ เช่น ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน ตามมาตรา 368 แต่ความผิดประเภทนี้มีน้อย

ข. เจตนา

ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 59 บัญญัติว่า “บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาก็ต่อเมื่อกระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะได้กระทำโดยประมาทในกรณีที่ถูกกฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดเมื่อได้กระทำโดยประมาทหรือเว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเจตนาให้ต้องรับผิดแม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา

การกระทำโดยเจตนา ได้แก่ การกระทำโดยรู้สำนึกในการกระทำ และในขณะที่เดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น

ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดจะถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นมิได้

ฯลฯ

หลักเกณฑ์ บุคคลจะต้องรับผิดทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา การกระทำโดยเจตนา นั้น ได้แก่ กระทำโดยรู้สำนึกหรือกระทำการเคลื่อนไหวร่างกายได้จิตใจบังคับ มีการคิด ตกลงใจ และกระทำการตามนั้น แบ่งออกเป็น 2 ประการ

(1) รู้สำนึกในการกระทำขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผล หมายถึงว่ามีใจแต่เพียงแต่กระทำโดยรู้สำนึกเท่านั้น หากต้องประสงค์ให้เกิดผลด้วย และผลนั้น อาจเกิดหรือไม่เกิด

ประสงค์ก็ได้เพียงแต่ผลนั้นเป็นไปได้อีกพอแล้ว (ซึ่งถ้าผลไม่เกิดก็เป็นกรพยายามกระทำความคิด) และแม้ว่าผลนั้นจะอยู่ต่างหากจากการกระทำ เช่น การกระทำต่อร่างกายเพียงเล็กน้อย แต่เกิดผลจนเป็นอันตรายสาหัสหรือตาย เป็นต้น

(2) รู้สึกในการกระทำขณะเดียวกันผู้กระทำย่อมเห็นผลของกรกระทำนั้น เราจะเห็นได้ว่ากฎหมายใช้คำว่ายอม “เล็ง” เห็นผลมิใช่ว่า “แล” เห็นผลเหมือนกฎหมายเดิม จึงทำให้ความหมายเพี้ยนไปเล็กน้อย เพราะการแลเห็นผลย่อมแน่นอนกว่าผลจะเกิดมากกว่าเล็งเห็น เพราะผลอาจเกิดหรือไม่เกิดก็ได้ แต่ยอมเล็งเห็นได้ว่าผลอาจจะเกิดนั่นเอง แม้ผู้กระทำอาจไม่ประสงค์ให้ผลเกิด ก็ต้องถือว่าผู้กระทำมีเจตนาจุดเดียวกัน

ค. การฝ่าฝืนกฎหมาย (สง่า ลินะสมิต, 2521: 6-7)

กฎหมายคืออะไร นักนิติศาสตร์ได้อธิบายลักษณะของกฎหมายอาญาไว้ดังต่อไปนี้
 ดร. เชนรี อธิบายว่า “กฎหมายอาญา คือ รวบรวมกฎหมายทั้งหลายของประเทศแห่งหนึ่งซึ่งบังคับในการลงโทษ”

ศ.เอช.เอกูต์ อธิบายว่า “กฎหมายอาญา คือ ที่รวมแห่งข้อบังคับซึ่งบัญญัติถึงความผิดและซึ่งกำหนดโทษอันจะพึงใช้แก่บุคคลที่กระทำความผิดนั้น

พระยานิติศาสตร์ไพศาล อธิบายว่า “กฎหมายอาญา คือกฎหมายที่มีบทลงโทษในทางอาญา”

ศ.ดร.เสริม วินิจฉัยกุล อธิบายว่า “กฎหมายอาญาเป็นกฎหมายมหาชนว่าด้วยความผิดและโทษทางอาญา”

ตามคำอธิบายเหล่านี้จะเห็นได้ว่าลรอยเดียวกัน กฎหมายอาญานั้นนอกจากเป็นกฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำหรือละเว้นอย่างใดเป็นความผิดแล้ว ยังมีกำหนดโทษอาญาไว้ด้วย โทษอาญาในที่นี้คือ โทษ 5 สถาน ตามประมวลกฎหมายอาญาได้แก่ ประหารชีวิตจำคุก กักขังปรับ ริบทรัพย์สิน ซึ่งให้ลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้ได้รับความลำบากอย่างหนึ่งอย่างใดต่อชีวิต อีสรภาพหรือทรัพย์สินสมบัติของตน

กฎหมายอาญา ได้แก่ประมวลกฎหมายอาญาเป็นส่วนสำคัญ นอกจากนั้นแล้วยังหมายความถึงกฎหมายอื่นที่มีบทลงโทษอาญาด้วย เช่น พระราชบัญญัติการพนัน พระราชบัญญัติอาวุธปืน พระราชบัญญัติป่าไม้ พระราชบัญญัติศุลกากร เป็นต้น

ง. บทบัญญัติ และกฎหมายจากขนบธรรมเนียม คำพิพากษาของศาล

กฎหมายอาจมีที่มาได้ 2 ทาง คือ ทางวิธีนิติบัญญัติ และจากศาล (Courts) ประมวลกฎหมายที่ร่างโดยสภานิติบัญญัติก็คือกฎหมายที่เป็นบทบัญญัติ แต่การที่ศาลตีความกฎเกณฑ์

เหล่านั้น และพิพากษาคัดสินโดยที่ไม่มีในบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎหมายที่ออกมาในลักษณะนี้ เป็น กฎหมายจากขนบธรรมเนียมคำพิพากษาของซึ่งมักจะมาจากกฎหมายจารีตประเพณีของ อังกฤษ (อ้างถึงในพรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2523: 17)

สำหรับไทยนั้นกฎหมายต่าง ๆ นั้นออกมาด้วยวิธีนิติบัญญัติ โดยรัฐสภาซึ่งมักจะอยู่ใน รูปประมวลกฎหมายซึ่งคำนึงถึงตัวบทเป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่บทกฎหมายมีข้อ ความเคลือบคลุมไม่ชัดเจน ก็จำเป็นจะต้องมีการตีความกฎหมาย (ธีระ ศรีธรรมรักษ์, 2521: 113-114)

การตีความนั้น ตามปกติเป็นหน้าที่ของศาลที่จะตีความว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นตี ความเป็นประการใด

ในกรณีที่ศาลสูงตีความได้ไว้ ต่อมาเมื่อมีคดีเช่นนั้นเกิดขึ้นอีก ศาลล่างก็จะเอาคำ พิพากษาเดิมของศาลสูงมาวินิจฉัยถือเป็นหลักถูกต้อง เพราะถ้าไม่ทำเช่นนั้นอาจถูกกลับคำ พิพากษาได้อีกเมื่อคดีถึงศาลสูง

จ. ข้ออ้างทางกฎหมาย

บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาเต็มที่ต่อเมื่อ (1) มีอายุถึงเกณฑ์ที่จะต้องรับผิดชอบในทาง อาญาแล้ว (2) มีภาวะทางจิตปกติหรือมีความสมบูรณ์ทางจิตที่จะก่อเจตนาด้วยได้ (สง่า ถิ่นะสมิต, 2521: 189)

การที่กรณีของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันไป ฉะนั้นการลงโทษทางอาญาก็ย่อมมีการ แบ่งชั้นความรับผิดชอบซึ่งควรมีแตกต่างกันไป ซึ่งมีเหตุยกเว้นและลดหย่อนทางอาญา เช่น ความวิกลจริต ความมีเมมา ความจำเป็น การกระทำตามคำสั่ง ความเป็นญาติและสามี ภริยา บันดาลโทษ ความอ่อนอายุ และเหตุบรรเทาโทษ เช่น ผู้กระทำบาปัญญาตกอยู่ในความทุกข์ อย่างสาหัส มีคุณความดีมาก่อน ฯลฯ เป็นต้น

ฉ. ลงโทษโดยรัฐว่าเป็นความผิดอกฉกรรจ์ หรือความผิดลหุโทษ

นอกจากนั้นแล้วการลงโทษนี้จะต้องกระทำโดยรัฐเท่านั้น เพราะกฎหมายทุกประเภท ย่อมต้องมาจากรัฐปิตัย มิใช่มาจากเอกชน หรือกลุ่มบุคคลทั่วไป

นอกจากนั้นแล้วอาชญากรรมยังจะต้องเป็นการกระทำที่กฎหมายบัญญัติ ว่าเป็นความ ผิด ถ้าการกระทำใดไม่มีกฎหมายในขณะนั้นบัญญัติว่าเป็นความผิดย่อมถือว่า การกระทำนั้นมิใช่อาชญากรรม และย่อมไม่มีการลงโทษเกิดขึ้นด้วย

ฉะนั้นจากการพิจารณาความหมายของอาชญากรรมตามกฎหมายอาจสรุปได้ว่า การ กระทำหรือการละเว้นการกระทำใดก็ตาม เมื่อศาลพิจารณาตามกระบวนการพิจารณาตามหลัก

เกณฑ์ต่าง ๆ แล้วพิพากษาคัดสินว่าผู้กระทำหรือผู้ละเว้นกระทำนั้นมีความผิดต้องรับโทษทางอาญา การกระทำหรือการละเว้นการกระทำนั้นทุกอย่างเป็นอาชญากรรม และผู้กระทำหรือผู้ละเว้นการกระทำเหล่านั้นทุกอย่างเป็นอาชญากรรม และผู้กระทำหรือผู้ละเว้นการกระทำเหล่านั้นเป็นอาชญากร

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม แตกต่างจาก ทฤษฎีการมีความสัมพันธ์แตกต่างกัน ที่อธิบาย การกระทำผิดอย่างน้อย 2 ประการคือ ในประการแรกนั้น ในขณะที่กลุ่มทฤษฎีการมีความสัมพันธ์แตกต่างกัน มุ่งอธิบายว่า “อะไรคือสาเหตุของการกระทำผิด ? “แต่กลุ่มทฤษฎีการควบคุมทางสังคมกลับพยายามศึกษาว่า “อะไรทำให้เกิดความกลมเกลียว ความลงรอยกัน หรือการยอมรับ และปฏิบัติการกฎหมาย ในสังคมหรืออะไรเป็นสิ่งที่ยับยั้งมิให้เกิดการกระทำผิด” นักทฤษฎีหลายท่านในกลุ่มนี้กล่าวว่า หากเราสามารถค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดการปฏิบัติตนตามกฎหมายได้ เราก็จะสามารถบ่งชี้ปัจจัยของการกระทำผิดได้อย่างอัตโนมัติ นั่นก็หมายความว่า การขาดปัจจัยที่ทำให้เกิดการปฏิบัติตนตามกฎหมาย ก็คือสาเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำผิด (อ้างถึงใน กิตติพงษ์ พัฒนพงษ์, 2538: 13-25)

ประการที่สอง Differential Association theories ต่างก็ปฏิเสธความคิดของฟรอยด์ที่เชื่อว่า “การกระทำผิดสามารถเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือเกิดขึ้นเองตั้งแต่เกิดเนื่องจากเป็นแรงขับชนิดหนึ่ง (impulse) “ แต่พวกเขากลับกล่าวว่าการกระทำผิดเกิดขึ้นเนื่องจากภาวะสังคมที่ไร้บรรทัดฐานหรือเกิดจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลในทางตรงข้ามนักทฤษฎี Social Control Theory ส่วนใหญ่ยอมรับแนวความคิดของฟรอยด์ในระดับหนึ่งโดยได้แจ้งว่าการกระทำผิดไม่จำเป็นต้องเกิดจากการเรียนรู้ แต่การกระทำผิดจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติ หากปราศจากการควบคุมที่เหมาะสม

Social Control Theory จึงมีข้อสมมติฐานเบื้องต้นว่าตามธรรมชาติแล้วมนุษย์จะมีการกระทำผิดไม่ชอบทำอะไรตามบรรทัดฐานกฎเกณฑ์ เว้นจะมีบางสิ่งมายับยั้งบางสิ่งที่ว่านั่นก็คือ “ความผูกพัน” (bonds) กับสถาบันทางสังคม ที่ยับยั้งมิให้บุคคลกระทำผิด เมื่อความผูกพันดังกล่าวที่เป็นการควบคุมทางสังคมเสื่อมสลายหรืออ่อนแอลงจะทำให้มนุษย์ขาดสิ่งที่ยังยั้ง จึงมีอิสระที่จะกระทำผิด

ดังนั้น ภาพรวมของทฤษฎีการควบคุมทางสังคม จึงอยู่ที่การให้ความสำคัญต่อการควบคุมทางสังคมที่ทำให้เกิดการปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานความกลมเกลียวระหว่างสมาชิก และการขาดการควบคุมทางสังคมดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการกระทำผิด

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมพอที่จะสรุปทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งหมดได้ 5 ทฤษฎี ดังนี้ คือ.-

1. นักทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social Control Theory) โดย Travis Hirschi ได้เสนอว่า “พันธะผูกพันกับสังคม” (bonds) เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติตามบรรทัดฐาน (conformity) ตรงข้ามหากพันธะผูกพันนั้นอ่อนลงหรือเสื่อมสลาย คนเราก็จะแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปสู่การกระทำผิด ทฤษฎีพันธะทางสังคม (Social Bond Theory) ซึ่งเขียนโดย Travis Hirschi ในหนังสือเรื่อง Causes of Delinquency (1969) เป็นทฤษฎีหนึ่งในบรรดาทฤษฎีที่ว่าด้วยการกระทำผิด ซึ่งตามแนวคิดของทฤษฎีนี้ได้กล่าวว่า ตามธรรมชาติของมนุษย์ และสิ่งมีชีวิตนั้นมีลักษณะที่จะปฏิบัติตามเบี่ยงเบน หรือขัดกับความคาดหวังของสังคมอยู่แล้ว การกระทำผิดเกิดขึ้นเนื่องจากการที่มนุษย์ขาดความผูกพัน (bond or ties) กับสังคม แต่มีสิ่งที่ยับยั้งไม่ให้นมนุษย์กระทำความผิดหรือแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกมา นั่นก็คือ

“ความผูกพันทางสังคม” (Social Control or Social Bonds)

Hirschi ได้มองความสัมพันธ์เดียวกันนี้จากจุดยืนทางจิตวิทยาว่าคนเราผูกพันตัวเองเข้ากับสังคมได้อย่างไร ซึ่ง Hirschi กล่าวว่า มีอยู่ 4 ประการที่คนเราผูกพันตัวเอง (bond to) เข้ากับสังคมและหลีกเลี่ยงการแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่ามี 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิด ซึ่งแต่ละปัจจัยก็สามารถส่งผลต่อการกระทำผิดได้อย่างเป็นเอกเทศไม่ขึ้นต่อกัน ความผูกพันทางสังคมดังกล่าวนี้มีอยู่ 4 องค์ประกอบ คือ

1. ความรู้สึกผูกพันกับบุคคลอื่น (Attachment)
2. การมีข้อผูกมัดหรือการมีพันธะสัญญาต่อเป้าหมายที่ดีในอนาคต (Commitment)
3. การเข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ (Involvement)
4. ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคม (Belief)

เมื่อใดก็ตามที่ความผูกพันทางสังคม หรือสถาบันทางสังคมที่มีห นำที่ตามองค์ประกอบทั้ง 4 ในการควบคุมการกระทำผิดอ่อนแอลงหรือเสื่อมสลายลง ก็จะทำให้บุคคลกระทำความผิดหรือแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ ซึ่งความผูกพันทางสังคมดังกล่าวข้างต้นมีความหมาย และรายละเอียดดังนี้คือความหมายของแต่ละองค์ประกอบของความผูกพันกับสังคม (Social bonds)

- (1) ความรู้สึกผูกพันกับบุคคลอื่นในสังคม (Attachment)

คือการที่บุคคลมีความ “ผูกพันกับความคิดเห็นกับบุคคลอื่น (sensitivity to the opinion of others) (Hirschi,1969:16) และใส่ใจต่อความรู้สึกของผู้อื่นที่เป็นบุคคลนัยสำคัญ (significant others)หรือสถาบัน นอกจากเป็นความผูกพันทางจิตใจแล้ว ยังเป็นความรู้สึกรับผิดชอบ

ชอบชั่วดี (Superego or Conscience) อันเป็นความรู้สึกที่มีลักษณะของการคำนึงถึงผลประโยชน์ของบุคคลอื่น หรือของสังคมส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว ลักษณะเช่นนี้เป็นการซึมซับหรือรับเอาบรรทัดฐานทั้งค่านิยม ทศนคติ โดยเฉพาะความคาดหวังของสังคม) เข้าไว้ในตัวบุคคล (internalization of norms) ดังนั้นเมื่อบุคคลมีความรู้สึกผูกพันดังกล่าว บุคคลนั้น ๆ ก็ยากที่จะมีกระทำความผิดได้ ความรู้สึกผูกพันดังกล่าวอาจจะเป็นความผูกพันต่อบิดามารดา เพื่อน ครูอาจารย์ หรือสถาบันต่างๆ เช่น สถานศึกษา สถานที่ทำงาน เป็นต้น เหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุดในความผูกพันทางสังคมที่ประกอบไปด้วยมิติทางจริยธรรมที่ยังยังไม่ให้บุคคลกระทำความผิด (ไม่ว่าบุคคลจะรู้สึกว่าได้ประโยชน์จากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมหรือไม่ก็ตาม)

Hirschi ได้ศึกษาพบว่า แหล่งของความรู้สึกผูกพันที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมหรือยับยั้งการกระทำความผิดของวัยรุ่นมี 3 แหล่งคือ บิดามารดา โรงเรียน และ เพื่อน ซึ่งความผูกพันต่อบุคคลหรือแหล่งดังกล่าวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการกระทำความผิด

Hirschi ได้กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นที่มีความรู้สึกผูกพันอยู่กับบิดามารดาของเขามากจะมีโอกาสที่จะก้าวเข้าไปสู่สถานการณ์ของการกระทำความผิดได้น้อย จากผลงานวิจัยที่ผ่านมาของ Hirschi ได้ชี้ให้เห็นว่า เด็กวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบิดามารดามากเท่าไร นั่นหมายถึงเขาก็จะมีความผูกพันและยึดถือหรือคำนึงถึงความรู้สึกของบิดามารดาของเขามากขึ้นเท่านั้น และโอกาสที่เขาจะกระทำความผิดก็น้อยลง หากเด็กวัยรุ่นได้ใช้เวลาส่วนมากของเขากับบิดามารดา ซึ่งการใช้เวลาของเด็กวัยรุ่นเช่นนี้ อาจเรียกได้ว่าเป็นองค์ประกอบย่อยอันหนึ่งในการป้องกันการกระทำความผิด นอกจากนี้ Hirschi ยังได้กล่าวว่าเด็ก ๆ ที่มีความรู้สึกผูกพันกับบิดามารดามากเท่าไร เด็กก็จะยิ่งผูกพันอยู่กับความคาดหวังของบิดามารดามากขึ้นเท่านั้น และเขาก็จะยิ่งผูกพันกับการปฏิบัติตามบรรทัดฐานของระบบสังคมต่อไป

Hirschi ศึกษาพบว่า ครอบครัวแตกแยกมีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดของเด็ก(แต่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในระดับต่ำ) สิ่งแวดล้อมในครอบครัวจะเป็นจุดเริ่มต้นของความรู้สึกผูกพัน เนื่องจากบิดามารดาจะเป็นตัวแบบ บทบาท และสอนเด็กถึงพฤติกรรมที่จะถูกยอมรับหรือไม่ยอมรับในสังคม ในกรณีของเด็กวัยรุ่น พวกเขาจะแสดงออกทางความรักและความเคารพต่อบิดามารดา หรือการเป็นเพื่อนกับบุคคลอื่น ๆ การทำงานหนัก เพื่อพัฒนาทักษะภูมิปัญญา เป็นต้น อันนำไปสู่ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน ความรัก ชอบ ภูมิใจในโรงเรียน ในการศึกษาของ Hirschi ได้ถามถึงว่านักเรียนใส่ใจกับความคิดต่าง ๆ ที่ครูมีต่อตัวนักเรียนเองหรือไม่? คำถามประโยคนี้นี้เป็นคำถามหลักที่ใช้วัดความรู้สึกผูกพันที่มีต่อบุคคลอื่น ๆ ซึ่งจากผลงานวิจัยของเขาได้แสดงให้เห็นว่า เด็กนักเรียนชายที่ไม่ค่อยสนใจว่าครูจะคิดอย่างไรเกี่ยวกับเขานั้นจะมีโอกาสกระทำความผิดได้

มากกว่าเด็กนักเรียนชายที่สนใจต่อความรู้สึกของครู หรือไม่อยากทำให้ครูของเขาเสียใจถ้าเขาได้กระทำผิดลงไป

(2) การมีข้อผูกมัดหรือการมีพันธะสัญญาต่อเป้าหมายที่ดี (Commitment)

นอกจากปัจจัยด้านความรู้สึกผูกพันกับสังคมแล้ว ทฤษฎีพันธะผูกพันทางสังคมยังให้ความสำคัญกับ “การมีจุดมุ่งหมายในชีวิตและเป้าหมายในอนาคต” ซึ่งเป็นเรื่องของการคำนึงถึงต้นทุนและผลประโยชน์จากการที่บุคคลนำเวลา พลังงาน กำลังกาย กำลังใจ ความรู้ความสามารถของตนเองไปใช้ในกิจกรรมใด ๆ พร้อมกับการคำนึงถึงเป้าหมายคือ รายได้ ชื่อเสียง เกียรติยศ หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ที่คาดว่าจะได้จากการกระทำใด ๆ ที่ตนเองที่ได้กระทำลงไปนั่นเอง การที่บุคคลใช้เวลาและพลังงานของตนเองไปในการกระทำที่เป็นที่ยอมรับ เช่น ในทางการศึกษา การทำงาน การพัฒนาทักษะทางอาชีพ ความทะเยอทะยานในอาชีพการงาน การสร้างธุรกิจ การค้า หรือการสร้างชื่อเสียง ในประเด็นนี้จึงเกี่ยวข้องกับการมีเป้าหมายที่ดีและเป็นเป้าหมายที่สังคมยอมรับ โดยเฉพาะการมีเป้าหมายคือความทะเยอทะยานในอาชีพ หรือในการศึกษา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือการที่บุคคลใดได้ทุ่มเทความตั้งใจในการสร้างตนเองให้เจริญรุ่งเรืองแล้ว ความคิดที่จะกระทำผิดไปจากบรรทัดฐานของสังคมก็จะลดน้อยลง เนื่องจากผลของการกระทำผิดอาจจะทำให้บุคคลนั้นไปไม่ถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในชีวิตของเขา ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีพฤติกรรมละเมิดบรรทัดฐานของสังคม เช่น นักเที่ยว นักดื่มสุรา หรือสิ่งเสพติดต่าง ๆ ก็จะมีความมุ่งมั่นน้อยต่อเป้าหมายในชีวิต การคำนึงถึงความคุ้มค่าของผลประโยชน์หรือจากต้นทุนนี้จะเกิดขึ้นในทางปฏิบัติตามบรรทัดฐานหรือกฎเกณฑ์ของสังคม รวมทั้งเกิดขึ้นในการปฏิบัติตนเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานหรือกฎเกณฑ์ของสังคมด้วย เนื่องจากบุคคลจะคำนึงถึงความคุ้มค่าระหว่างผลประโยชน์และต้นทุนของการกระทำ นั้นย่อมหมายความว่าถ้าบุคคลพิจารณาแล้วว่าจะได้รับประโยชน์จากระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม คนเราก็จะปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์เหล่านั้น แต่ถ้าต้องกระทำตามหรือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมแล้ว จะให้ผลประโยชน์ หรือผลกำไรน้อยกว่าสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลต้องลงทุนไปบุคคลก็จะไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และจะล่วงละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนเองต้องการ นั่นคือการตัดสินใจที่จะกระทำผิดนั้นก็เป็น การไตร่ตรองอย่างสมเหตุสมผลแล้วเช่นกัน (Rational Choice) Hirschi ได้ยกตัวอย่างบุคคลที่ผูกมัดตน (committed) กับบรรทัดฐานของสังคมจะสังเกตเห็นว่าการเสี่ยงกับการติดคุก 1-10 ปี สำหรับการจี้เอาเงิน 10 ดอลลาร์นั้นเป็นเรื่องที่ไม่น่าเสี่ยง เพราะบุคคลนั้นจะพิจารณาแล้วเห็นว่าต้นทุนหรือความเสี่ยงกับการติดคุกนั้นมีค่าสูงกว่าเงิน 10 ดอลลาร์ที่ตัวเองจะจี้เอาไปไม่คุ้มกัน ซึ่งก็หมายความว่า เขาจะไม่จี้เอาเงินเพราะไม่คุ้มกับที่จะต้องติดคุก มิใช่เรื่องเฉพาะเวลาปัจจุบันเท่านั้นยังมีเรื่องของเวลาในอนาคตเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย คือ หากบุคคลคิดถึงประโยชน์ที่จะ

ได้รับ(stake) ในอนาคตที่คุ้มค่าแล้ว บุคคลก็ย่อมปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมขณะปัจจุบันนี้อีกด้วย ตัวอย่างเช่น นักเรียนที่มีความทะเยอทะยานหรือความมุ่งมั่นที่จะได้รับความสำเร็จในอาชีพการงานและความมีชื่อเสียงในอนาคต บุคคลก็ย่อมปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษาและมีความขยันหมั่นเพียร เพื่อให้บรรลุถึงสิ่งที่ตนเองปรารถนาในอนาคต กล่าวคือ เมื่อเด็กและเยาวชนที่มีความคาดหวัง (prospects) ที่จะได้รับความสำเร็จหรือความก้าวหน้าทางด้านการศึกษา หรืออาชีพย่อมมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับการปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานสูงกว่าเด็กและเยาวชนที่ไม่มี ความคาดหวังหรือมีน้อยดังกล่าวหรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า บุคคลที่ไม่กระทำผิดนั้นเป็นผู้ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของกลุ่มสังคม เพราะมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับการปฏิบัติตามบรรทัดฐาน การที่พวกเขามองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับการปฏิบัติตามบรรทัดฐาน เพราะพวกเขามีความคาดหวังที่จะได้รับความสำเร็จทางการศึกษาและอาชีพการงานในอนาคต หรือจากเป้าหมายอื่นใดของสังคม

(3) การเข้าเกี่ยวข้องกับกิจการที่สังคมยอมรับ (Involvement)

หมายถึง การทุ่มเทเวลาทั้งหมดให้กับกิจกรรมที่คืออย่างใดอย่างหนึ่ง (engrossment in conventional activities) (Hirschi, 1969: 22) ข้อสมมติฐานนี้เป็นข้อสมมติฐานเบื้องต้น ที่ยึดถือใช้ร่วมกันอย่างกว้างขวางในหมู่นักวิชาการที่เกี่ยวข้องว่า ถ้าบุคคลใดทุ่มเทกับการทำในสิ่งที่ดีหรือกระทำต่างๆ อันเป็นไปตามระเบียบบรรทัดฐานของสังคมแล้ว เขาก็จะไม่มีเวลาหรือโอกาสที่จะไปกระทำผิดหรือแม้แต่การกระทำผิดได้เลย เนื่องจากเวลาเป็นสิ่งที่จำกัด คนเราไม่สามารถจะกระทำอะไรได้พร้อมกันหลายลักษณะ ฉะนั้นจึงเห็นว่าการที่บุคคลทุ่มเทเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือกระทำตามแบบแผนที่สังคมยอมรับ ย่อมช่วยลดโอกาสหรือยับยั้งไม่ให้บุคคลกระทำผิดได้อย่างหนึ่ง ซึ่ง Sutherland ก็ยืนยันในความจริงข้อนี้ โดยเขากล่าวว่าพฤติกรรมที่สังคมยอมรับจะกินเวลาของบุคคลให้หมดไป ซึ่งก็เท่ากับเป็นการป้องกันบุคคลไม่ให้มีเวลาไปคบค้า หรือติดต่อกับเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นการกระทำผิดซึ่งทำให้บุคคลนั้น พฤติกรรมของการกระทำผิดเหล่านั้นด้วย ในทางตรงกันข้าม การที่บุคคลเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่สังคมยอมรับซึ่งนำไปสู่สถานภาพ และความสำเร็จตามค่านิยมของสังคมและความสัมพันธ์ของพวกเขาต่อเป้าหมายในอนาคตนี้ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันกระทำผิด

(4) ความเชื่อในกฎเกณฑ์ของสังคม (Beliefs)

ปัจจัยประการหนึ่ง ซึ่งถูกเสนอว่ามีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียน ก็คือการมีความเชื่อถือในกฎเกณฑ์ทางสังคม การมีทัศนคติที่ดีต่อกฎเกณฑ์ของสังคม อันเป็นเรื่องของการยอมรับค่านิยม หรือความเชื่อในเรื่องศีลธรรมที่ใช้ร่วมกันในสังคม (The Central

Social Value System) ตาม Social Control Theory ถือว่าบุคคลในสังคมมีความแตกต่างกันในเรื่องของระดับหรือขนาดของความเชื่อ “ความถูกต้องทางจริยธรรม” กฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานของสังคม โดยมีข้อเสนอว่า ยิ่งคนเรามีความเชื่อหรือเชื่อถือในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมน้อยลงเท่าไร เขาก็ยังมีแนวโน้มที่จะละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมหรือมีการกระทำผิดมากขึ้น

2. ทฤษฎีการมีความสัมพันธ์แตกต่างกัน (Differential Association Theory) เกิดจากแนวคิดของ Edwin H. Sutherland. นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกัน ได้อธิบายพฤติกรรมของการกระทำผิดอาญาโดยยึด “กฎการเรียนรู้” (เนื่องจาก Sutherland ได้ใกล้ชิดกับนักจิตวิทยาที่ศึกษาด้วยการทดลอง ณ มหาวิทยาลัยอินเดียนา ในระหว่างปี 1930-1940) นักคิดร่วมสมัยกับเขาตลอดทั้งลูกศิษย์ของเขาจึงมีความคิดเห็นว่าการที่ Sutherland มีความใกล้ชิดกับนักจิตวิทยาจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เขาได้วางกฎของการเรียนรู้ขึ้นมา เพื่ออธิบายการเกิดขึ้นของการกระทำผิดอาญา ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ทฤษฎีของเขาเป็นทฤษฎีที่จัดอยู่ในกลุ่มทฤษฎี “สังคมจิตวิทยา” (Socio-Psychological Theories) โดยมีจุดประสงค์ในทฤษฎีของ Sutherland ที่ต้องการจะอธิบายว่า ทำไมอัตราการเกิดขึ้นของการกระทำผิดทางอาญาจึงแตกต่างกันในกลุ่มประชากรที่แตกต่างกัน ทำไมประชากรในเขตเมือง มีการกระทำผิดทางอาญามากกว่าในเขตชนบท ทำไมผู้ชายจึงกระทำผิดมากกว่าผู้หญิง รวมทั้งศึกษาว่า ทำไมคนผิวดำถึงกระทำผิดมากกว่าคนผิวขาว เป็นต้น (อ้างถึงใน กิตติพงษ์ พัฒนพงษ์, 2538: 37-58)

Sutherland เขียนหนังสือ “Principle of Criminology” (1993) ในขณะที่ Merton มุ่งอธิบายความแปรผันของอัตราการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนในแต่ละสังคม Sutherland มุ่งอธิบายพฤติกรรมคล้อยตามบรรทัดฐาน กับพฤติกรรมละเมิดบรรทัดฐานของบุคคลแต่ละคน Sutherland มุ่งความสนใจไปที่สภาพแวดล้อมในวงแคบของกลุ่มที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน และวิเคราะห์ว่าทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เบี่ยงเบนว่าได้รับอิทธิพลจากกระบวนการระหว่างบุคคลได้อย่างไร ในประเด็นของการเข้าคลุกคลีกับกลุ่มที่มีพฤติกรรมละเมิดกฎหมาย และยอมรับว่าค่านิยมของบุคคลกลุ่มนั้นมาปฏิบัติ อัตราส่วนของการคลุกคลีกับแบบแผนพฤติกรรมที่ละเมิดกฎหมายจึงเป็นปัจจัยหลักของทฤษฎีของ Sutherland ในการจัดตั้งวัดจากความเชื่อมโยงระหว่างอิทธิพลของกลุ่มและพฤติกรรมของบุคคลได้โดยตรง ตัวอย่างเช่น ผลการวิจัยจำนวนมากกว่าว่า ตัวทำนายที่ดีที่สุดในการเสพยาของนักศึกษาก็คือ จำนวนเพื่อนของเขาที่เสพยา

เพื่อให้เข้าใจในเรื่อง อัตราการเกิดขึ้นของการกระทำผิดทางอาญาที่แตกต่างกันออกไปนี้ Sutherland ได้แนะนำในสิ่งที่เขาเรียกว่า “การจัดระเบียบของสังคมที่แตกต่างกัน” (Differential Social Organization) หรือการจัดระเบียบของกลุ่มที่แตกต่างกัน (Differential Group Organization) โดยการจัดระเบียบของกลุ่มที่แตกต่างกันนี้เขาอ้างอิงความจริงที่ว่า สังคม

ประกอบด้วยกลุ่มคนที่แตกต่างกันซึ่งบางกลุ่มจะกระทำคามผิดทางอาญา(Criminalistic Tradition) แต่บางกลุ่มจะต่อต้านการกระทำคามผิดทางอาญา (Anti-Criminalistic Tradition) และกลุ่มที่กระทำผิดอาญา จะมีอัตราการกระทำผิดสูงกว่ากลุ่มที่ต่อต้านการกระทำผิดทางอาญา นอกจากนี้แล้ว Sutherland กล่าวถึงตัวชี้วัดทางทฤษฎี เช่น อัตราการกระทำผิดทางอาญาสูงในพื้นที่เขตเมืองดูได้จากผลการกระทำผิดทางอาญาในพื้นที่นั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้กระทำคามผิดทางอาญาคือสาเหตุที่ทำให้อัตราการกระทำคามผิดทางอาญาสูงขึ้น หรือทำให้เกิดมีกลุ่มการกระทำคามผิดอาญามากขึ้นนั่นเอง นอกจากนี้เขายังต้องการที่จะอธิบายการกระทำผิดทางอาญาของปัจเจกบุคคล (Individual Criminality) ว่าทำไมปัจเจกบุคคลบางคนกระทำผิดทางอาญา ในขณะที่คนอื่น ๆ ไม่ได้กระทำคามผิดอาญา เขาพิจารณาสาเหตุของการกระทำคามผิดอาญาของปัจเจกบุคคลว่า เกิดขึ้นเนื่องจาก “การมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน” (Differential Association) ซึ่งแนวความคิดในการมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันนี้ มีความชัดเจนและพัฒนาอย่างเต็มที่มากกว่าแนวความคิดในการจัดระเบียบของกลุ่มที่แตกต่างกัน ผลดังกล่าวทำให้ทฤษฎีของ Sutherland กลายมาเป็นที่รู้จักดีในนามของ “ทฤษฎีการมีความสัมพันธ์แตกต่างกัน” ที่ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการกระทำคามผิดอาญาไว้ในหนังสือชื่อ หลักอาชญวิทยา (Principle of Criminology) (1939) มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า การกระทำคามผิดอาญาเกิดจากการเรียนรู้ โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยเฉพาะสมาชิกในครอบครัวหรือใครก็ตามที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมาก ๆ วิธีการเรียนรู้การกระทำคามผิดทางอาญาจะเหมือนวิธีการขั้นตอนการเรียนรู้พฤติกรรมปกติ และพฤติกรรมการกระทำผิดทางอาญาจะเกิดขึ้น ถ้ามีใจโอนเอียงที่จะมีพฤติกรรมในทางจะละเมิดกฎหมายมากกว่าปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งจากสาระสำคัญเหล่านี้คือ ทฤษฎีการมีความสัมพันธ์แตกต่างกัน ประกอบด้วยข้อเสนอ 9 ข้อ ซึ่งเสนอพฤติกรรมการกระทำผิดทางอาญาของปัจเจกบุคคล ดังนี้คือ (อรรถพร ชูบำรุง, 2527: 95-98)

1. พฤติกรรมอาชญากรเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ หากกล่าวในเชิงลบแล้ว ก็หมายความว่า พฤติกรรมของการเป็นอาชญากรไม่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ คนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องอาชญากรรมก็จะไม่มีพฤติกรรมเป็นอาชญากร ทำนองเดียวกับคนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมาทางวิชากลศาสตร์ ก็จะไม่ประดิษฐ์เครื่องจักรกลขึ้นมาได้

2. พฤติกรรมอาชญากรเรียนรู้โดยการเรียนรู้โดยการมีปฏิริยาโต้ตอบกับบุคคลอื่นในกระบวนการคิดต่อสัมพันธ์กัน การคิดต่อสัมพันธ์กันนั้น ในหลายกรณี กระทำโดยการพู่จจากกัน นอกจากนี้ยังกระทำโดยกิริยาท่าทางและสัญญาณอื่น ๆ อีกด้วย

3. ส่วนสำคัญของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรเกิดขึ้นภายในกลุ่มที่สนิทสนมคุ้นเคยกัน หากกล่าวในเชิงลบแล้ว ก็หมายความว่า ในการติดต่อสื่อสารกันกับตัวการที่ไม่มีความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัว เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนที่ไม่สำคัญต่อการกำเนิดพฤติกรรมอาชญากร ไม่อาจจะเทียบกันได้กับกลุ่มที่คุ้นเคยกัน

4. การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรนั้น เรียนรู้ถึง

ก. เทคนิคในการประกอบอาชญากรรม บางครั้งก็เป็นเทคนิคที่สลับซับซ้อน บางครั้งก็เป็นเทคนิคง่าย ๆ

ข. ทิศทางของแรงจูงใจ ตัณหา วิถีหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง และทัศนคติต่าง ๆ

5. การที่จะมีแรงจูงใจและตัณหาไปทางไหนอย่างไรนั้น เรียนรู้จากการกำหนดว่า ประมวลกฎหมายใดควรจะปฏิบัติตามหรือไม่ควรปฏิบัติตาม ในบางสังคมคนเราอยู่ท่ามกลางผู้อื่นซึ่งเห็นว่ากฎหมายเป็นสิ่งที่ควรเคารพเป็นนิจ แต่ในสังคมอื่น ๆ คนอาจอยู่ท่ามกลางผู้ที่เห็นว่าการละเมิดกฎหมายเป็นสิ่งที่ถูกต้องควรกระทำ การกำหนดว่าควรจะปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่จึงเกิดขึ้นในหมู่คนนั่นเอง

6. คนกระทำผิดกฎหมายเพราะมีการกำหนดให้ชอบที่จะละเมิดกฎหมายมากกว่าที่จะกำหนดไม่ให้กระทำอย่างนั้น ข้อนี้หลักสำคัญของทฤษฎี การเข้าสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกัน บอกให้ทราบทั้งการเข้าสมาคมกับกลุ่มอาชญากรและกลุ่มที่เป็นปฏิปักษ์กับอาชญากร กลุ่มที่แตกต่างกันนี้เป็นพลังที่คอยขัดขวางกันและกัน การที่คนเราเป็นอาชญากรก็เพราะว่าเราได้ติดต่อกับผู้ที่เป็นแบบอย่างในการประกอบอาชญากรรมและห่างเหินจากผู้ที่เป็นปฏิปักษ์กับอาชญากรรม คนที่ไม่อาจจะหลีกเลี่ยงจากการซึมซาบของวัฒนธรรมรอบ ๆ ตัว เว้นเสียแต่ว่าจะมีอะไรมาขัดขวาง คนทางภาคกลางคนใดคนหนึ่งออกเสียงตัว ร. ได้ไม่ชัดเจน ก็เพราะว่าคนอื่น ๆ ในภาคกลางออกเสียงตัว ร. ไม่ชัดเจนเหมือนกัน พิจารณาในเชิงลบแล้ว ทฤษฎีการเข้าสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกันนั้น ซึ่งให้เห็นว่ากลุ่มซึ่งไม่ข้องแวะกับอาชญากรรมมีผลน้อยมาก หรือไม่มีผลเลยต่อการก่อคดีอาชญากรรม การวางตัวเป็นกลางหรือไม่ข้องแวะกับอาชญากรรมนี้ มีความสำคัญในแง่ที่ว่าบุคคลไม่มีการติดต่อกับพฤติกรรมอาชญากร ตลอดเวลาของการวางตัวเป็นกลาง

7. การเข้าสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกันนี้เกิดขึ้นมากน้อยต่างกันในเรื่องความถี่ ความนานการจัดลำดับก่อนหลัง และความรู้สึกแรงกล้า หมายความว่า การติดต่อสัมพันธ์กับพฤติกรรมอาชญากรและพฤติกรรมที่เป็นปฏิปักษ์กับอาชญากรนั้น แตกต่างกันไปในเรื่องความถี่ ความนาน การจัดลำดับก่อนหลัง และความรู้สึกแรงกล้า ความถี่และความนานนั้นเป็นสิ่งที่เห็นเด่นชัด ไม่ต้องอธิบายส่วนการจัดลำดับก่อนหลังนั้นถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ ในแง่ที่ว่าหากความประพฤติดังกล่าว

ต้องตามกฎหมายมีมาตั้งแต่วัยเด็ก ความประพฤตินั้นก็จะมีต่อไปจนตลอดชีวิต ในทำนองเดียวกัน หากมีความประพฤติผิดกฎหมายมาแต่เด็ก การกระทำเช่นนั้นก็จะดำรงอยู่จนตลอดชีวิตเหมือนกัน แนวโน้มเช่นนี้มีอาจจะหาตัวอย่างมาแสดงให้เห็นได้อย่างเพียงพอ แต่การจัดลำดับว่าพฤติกรรมไหนมาก่อนพฤติกรรมไหนมาหลังนั้น ทำให้ได้มองเห็นความสำคัญของอิทธิพลอันเกิดจากการเลือก (หมายความว่าหากเลือกทำชั่วก่อนแต่เขาวัยก็จะต้องประพฤติชั่วต่อไป แต่หากทำดีก่อน ก็จะเป็นคนดีต่อไปเหมือนกัน) “ความรู้สึกแรงกล้า” ก็ยังมีได้ให้คำจำกัดความโดยชัดเจน มันเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียกว่าเกียรติยศในการประพฤติเป็นอาชญากรหรือเป็นปฏิปักษ์ต่ออาชญากร และยังเกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่มีต่อกลุ่ม หมายความว่า เมื่อทำผิดมากลุ่มให้เกียรติมากก็อาจจะหลงติดอยู่กับกลุ่มนั้นได้ และประพฤติผิดต่อไป ในทำนองเดียวกันกับการเป็นปฏิปักษ์ต่ออาชญากร หากกลุ่มให้เกียรติมากก็จะไม่เป็นอาชญากร พฤติกรรมที่แสดงออกจึงขึ้นอยู่กับกลุ่มว่าจะมีปฏิริยาทางอารมณ์ต่อกันอย่างไร

8. กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากร โดยการเข้าสมาคมกับผู้ที่ เป็นแบบอย่างในการเป็นอาชญากร หรือเป็นผู้ที่เป็นแบบอย่างในการเป็นปฏิปักษ์ต่ออาชญากรเกี่ยวข้องกับกลไกต่าง ๆ ในการเรียนรู้ทำนองเดียวกันกับการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ กล่าวในเชิงรูปในประเด็นของข้อนี้ หมายความว่า การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรนั้นไม่จำกัดเฉพาะกระบวนการเลียนแบบ ตัวอย่างเช่น คนที่ถูกชักจูงให้ทำชั่วเรียนรู้พฤติกรรมจากอาชญากรโดยการติดต่อสัมพันธ์กัน กระบวนการเช่นนี้ไม่ได้มีการเลียนแบบสามัญโดยทั่วไป

9. พฤติกรรมอาชญากรนั้นเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมโดยทั่วไป แต่จะอธิบายว่าคนกระทำผิดเพราะมีความต้องการและมีค่านิยมโดยทั่วไปนั้น เห็นจะไม่ถูกต้อง เพราะพฤติกรรมที่ไม่เป็นอาชญากรก็แสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมแบบเดียวกัน ขโมยขึ้นบ้านเพื่อให้ได้เงินมาก็เหมือนกับกรรมกรผู้ซื้อสัปดาห์ทำงานก็เพื่อให้ได้เงินมาเช่นเดียวกัน ความพยายามของนักปราชญ์หลายคนที่จะอธิบายพฤติกรรมอาชญากรโดยบรรยายถึงความปรารถนา ค่านิยม เช่น อ้างถึงเรื่องต้องการความสุข ความมีฐานะในสังคม ความต้องการเงิน อะไรเหล่านี้ดูเหมือนจะไม่ประสบความสำเร็จในการอธิบาย เพราะเป็นการอธิบายถึงพฤติกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมายไปในแนวเดียวกับพฤติกรรมที่ซึ่งผิดกฎหมาย ไม่ได้ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมอาชญากรและพฤติกรรมที่เป็นปฏิปักษ์ต่ออาชญากร

3. ทฤษฎีไร้ระเบียบ (Anomie Theory)

สุพัตรา สุภาพ (2541: 133-137) ได้ศึกษาทฤษฎีไร้ระเบียบของ Merton พบว่าโครงสร้างของสังคมบางอย่าง ที่ก่อให้เกิดความกดดันและขัดแย้งต่อบุคคลในกลุ่มจนทำให้พฤติกรรมไม่เป็นไปตามกฎของสังคม ซึ่งเป็นผลให้เกิดความไม่เป็นระเบียบในสังคม โดยมีตัวแปรผัน (variables) 2 อย่าง คือ

3.1 จุดหมายปลายทางทางวัฒนธรรม (cultural goals) ที่สังคมในขณะนั้นยึดมั่นและนำไปปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งจุดหมายปลายทางนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะของสังคมและสภาพแวดล้อม และถ้าหากลักษณะของสังคมและสภาพของสังคมเปลี่ยนแปลงไป จุดหมายปลายทางทางวัฒนธรรมอาจเปลี่ยนได้ เป็นค่านิยมของสังคมส่วนใหญ่ยึดถือปฏิบัติในขณะใดขณะหนึ่งว่าเป็นสิ่งถูกต้อง เช่น สมัยก่อนสังคมไทยถือว่าเกียรติสำคัญกว่าเงิน ความซื่อสัตย์มีค่าต่อการคบหาสมาคม คนจะดีได้ต้องเข้าวัดให้พระอบรม ฯลฯ แต่ใน สังคมปัจจุบันเราย้ำเรื่องเงิน เรื่องวัตถุมากกว่าเรื่องอื่น ๆ ตลอดจนย่ำว่าทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการหาความสำเร็จ ฉะนั้นบุคคลจึงพยายามดิ้นรนต่อสู้เพื่อเสริมสร้างฐานะของตนให้มั่นคง โดยอาศัยวัตถุเป็นเครื่องวัด เช่น ใครมีเงินมากกว่ากัน บ้านใหญ่กว่ากัน แหวนเพชรใครเม็ดใหญ่กว่ากัน ใครสามารถส่งลูกไปเมืองนอกมากกว่ากัน ฯลฯ บุคคลจึงถูกบีบให้พยายามไขว่คว้าในสิ่งที่ตนมุ่งหวังเพื่อเลื่อนฐานะ หรือการยอมรับของสังคม บางคนเมื่อทำดีไม่ได้ก็จะทำชั่ว เพราะเงินจะทำให้ได้มาซึ่งอำนาจและตำแหน่ง ค่านิยมแบบนี้แพร่หลายในสังคมที่เป็นประชาธิปไตย เช่น ไทย สหรัฐ อังกฤษ ญี่ปุ่น เป็นต้น

3.2 วิธีการต่าง ๆ ที่สังคมได้กำหนดไว้ให้บุคคลปฏิบัติตาม (institutionalized means) เป็นการจำกัดเสรีภาพให้อยู่ในขอบเขต หรือห้ามการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการปฏิบัติตามคุณธรรมต่าง ๆ ที่สังคมต้องการหรือยอมรับ เช่น มีระเบียบวินัย เคารพผู้อาวุโส ซื่อสัตย์ ขยันขันแข็ง อดทน อดกลั้น ฯลฯ เป็นการชี้แนวทางให้บุคคลปฏิบัติไปตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ เพื่อให้สังคมเกิดความไม่เป็นระเบียบไม่ยุ่งเหยิงสับสน และถ้าใครปฏิบัติตามอุดมคตินี้ ชีวิตก็จะประสบความสำเร็จและได้ในสิ่งที่คาดหวัง เช่น ขยันเรียนสูง ๆ ก็จะได้งานตำแหน่งดีมีเกียรติ หรือขยันทำงานอย่างสม่ำเสมอด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จะได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง หรือทำดีสังคมยกย่องสรรเสริญมีทรัพย์สินเงินทอง ซึ่งสังคมจะส่งเสริมโดยการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีความก้าวหน้าในชีวิตด้วยการศึกษาและการทำงาน

ซึ่งในสังคมปัจจุบัน มีปัญหา เรื่องจุดหมายปลายทางหรือเป้าหมายกับวิธีการที่สังคมกำหนดเพราะทั้ง 2 อย่างเป็นเรื่องที่มนุษย์กำหนดขึ้นมา เช่น ถ้าตั้งเป้าหมายไว้ว่า จะชนะการแข่งขัน

ขั้นฟุตบอลให้ได้ (มิใช่เป็นการชนะตามเกมกีฬา) วิธีการอาจจะเป็นไปได้โดยมิชอบ เช่น กระแทกคู่ต่อสู้ ชก ใช้ศอก เข่า ฯลฯ หรือถ้าเป็นมวยปล้ำก็ใช้วิธีการสกปรกให้คู่ต่อสู้หมดแรง จากสภาพดังกล่าว ความตึงเครียดเกิดจากความต้องการจะชนะให้ได้ ทั้ง ๆ ที่ผู้เล่นรู้ดีว่ามีกฎเกณฑ์ที่จะต้องปฏิบัติ แต่ไม่ทำเพราะอยากชนะ (ตามเป้าหมายที่วางไว้) การตั้งเป้าหมายเพื่อความสำเร็จในทางที่ไม่ถูกต้อง อาจจะทำให้เกิดการเสื่อมเสียทางศีลธรรม เหมือนอย่างสังคมอเมริกันปัจจุบันที่เน้นเป้าหมาย (cultural goals) ความสำเร็จในรูปของเงิน โดยไม่เน้นวิธีการที่สังคมกำหนด (institutionalized means) ซึ่งเงินนี้นอกจากใช้ซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค และยังเป็นเครื่องส่งเสริมอำนาจด้วย เงินถูกเปลี่ยนรูปให้เป็นสัญลักษณ์ของเกียรติภูมิและบารมี และชั้นสังคมที่สูงขึ้นเป็นต้น

จากความสัมพันธ์ของตัวแปรที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ช่วยให้เราเข้าใจการปรับตัวของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ 5 ประเภท ซึ่งจะแสดงให้เห็นในตารางต่อไปนี้ เป็นการแสดงว่าเมื่อใดบุคคลจะยอมรับหรือไม่ยอมรับจุดหมายปลายทางที่สังคมกำหนด (cultural goals) และเมื่อใดที่บุคคลจะยอมปฏิบัติตามหรือไม่ยอมปฏิบัติตามวิธีการที่สังคมกำหนด (institutionalized means)

+ = ยอมรับ

- = ไม่ยอมรับ

± = ไม่ยอมรับสิ่งที่มีอยู่และใช้สิ่งใหม่แทน

แบบการปรับตัวของบุคคล

แบบแผนการปรับตัว	จุดหมายปลายทาง	
	cultural goals	institutionalized means
1. ปฏิบัติตาม (conformity)	+	+
2. แหกแนว (innovation)	+	-
3. เข้าระเบียบพิธี (ritualism)	-	+
4. หนีโลก (retreatism)	-	-
5. ทำทลาย (rebellion)	±	±

1. ปฏิบัติตาม (conformity) เป็นการยอมรับปฏิบัติตามจุดหมายปลายทางและวิธีการที่สังคมกำหนด โดยการยอมรับกฎเกณฑ์และนำไปปฏิบัติ เพื่อต้องการประสบความสำเร็จ หรือทำตามที่สังคมเห็นว่าถูกต้อง โดยมีความพอใจในสิทธิหน้าที่ของตน ตลอดจนมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นตามสังคมกำหนด ซึ่งบุคคลประเภทนี้จะมีมากที่สุด มิฉะนั้นแล้วสังคมจะดำรงอยู่ไม่ได้ โดยมีสถาบันสังคมต่าง ๆ ตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และตัวแทน จะพยายามให้บุคคลปฏิบัติตามระเบียบวินัย เพื่อสิทธิและหน้าที่ของบุคคล ให้ดำเนินไปในทางที่ถูกที่ควร และให้สังคมมีระเบียบ เช่น ใครมาก่อนได้ก่อน หรือเป็นนักเรียนก็ต้องแต่งเครื่องแบบของโรงเรียน

2. แหวกแนว (innovation) เป็นการปรับตัวแบบที่เน้นในเรื่องเป้าหมายของความสำเร็จ (success goal) ด้วยวิธีใดก็ตามที่จะให้ได้เงินและอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นการผิดกฎหมาย ผิดระเบียบแบบแผนใดก็ตาม เป็นการเน้นในเรื่องจุดหมายปลายทาง (cultural goal) มากกว่าวิธีการต่าง ๆ ที่สังคมกำหนด (institutionalized means) ที่เป็นเช่นนี้เพราะสังคมเน้นเรื่องวัตถุนิยมมากเกินไป คนมีเงินได้รับการยกย่องสรรเสริญ ตลอดจนบุคคลทุกคนไม่มีโอกาสได้รับความสำเร็จเท่าเทียมกัน คนยากจนย่อมมีโอกาสน้อยกว่าคนมั่งมีในหลาย ๆ ด้าน เช่น โอกาสในกศศึกษา การอยู่ดีกินดี การอบรมสั่งสอนดี ระเบียบวินัยดี ควบคุมตัวเองดี สิ่งแวดล้อมดี ฯลฯ โอกาสที่จะได้รับความสำเร็จจึงยากลำบาก เมื่อทำดีไม่ได้ก็อาจจะออกมาในรูปแบบชั่ว เช่น เป็นนักเลงอันธพาล หลอกหลวง ปล้นสะดม เป็นต้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ฝืนระเบียบ และก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่สังคม และมักจะปรากฏเสมอว่า ชนชั้นต่ำหรือยากจน กระทบคิดมากเพราะเหตุดังกล่าว แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าคนฐานะดีจะไม่กระทบฝืนระเบียบ เพราะชนชั้นสูงหรือมั่งมีอาจจะกระทบคิดเพราะแรงกดดัน (pressure) บางอย่างที่ทำให้บุคคลต้องกระทำเพื่อความสำเร็จ ซึ่งจะพบเสมอในพวกอาชญากรผู้ดี (white-collar crime) เช่น นายธนาคาร หรือข้าราชการที่ไ้ตำแหน่งในทางทุจริต เพื่อสร้างความร่ำรวยให้แก่ตัวเอง อาชญากรผู้ดีนี้ทำการฟ้องร้องยาก เพราะทำได้แนบเนียนและมีอิทธิพลสูงพอที่จะทำให้ไม่ต้องถูกสอบสวน หรือสอบสวนส่วนมากก็ไม่มีความคิดเพราะหลักฐานอ่อนหรือไม่มีหลักฐาน

3. เจ้าระเบียบ (ritualism) เป็นบุคคลที่ปฏิบัติไปตามวิธีการที่สังคมกำหนด ไม่อยากทำอะไรฝ่าฝืนไปจากระเบียบแบบแผนกฎเกณฑ์ที่วางไว้ โดยอาจจะเป็นคนที่ไม่มีความทะเยอทะยาน หรือกลัวจนไม่กล้าทำอะไร หรือไม่ก็เป็นคนดีที่ไม่อยากจะต่างพร้อยหรือมีความผิด เป็นบุคคลที่คล้าย ๆ กับพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ปรัชญาของบุคคลพวกนี้มักจะออกมาในจำพูดที่ว่า “ไม่อยากจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับใคร” หรือ “ขอปลอดภัยไว้ก่อนดีกว่า” หรือ “อย่าตั้งความหวังไว้สูงจะได้ไม่ผิดหวัง” ความคิดแบบนี้ทำให้มีความเชื่อมั่นว่า ความทะเยอทะยานมีแต่ความทุกข์ และในขณะที่มีความคิดว่าการไม่หวังอะไรจะเป็นสุขและปลอดภัย ปรากฏการณ์เช่นนี้มีเสมอในสังคม ซึ่งอาจ

จะเป็นได้ว่าบุคคลนั้นต้องการความมั่นคงในตำแหน่ง กลัวว่าถ้าทำอะไรผิดจะถูกไล่ออกหรือถูกสอบสวนลงโทษ หรือไม่ก็เป็นบุคคลที่ไม่มีพรรคไม่มีพวก ไม่มีความคิดริเริ่ม ขรภาพ ฯลฯ เป็นการเอาตัวรอดด้วยวิธีทำตามกฎหรือกระทำความดี ซึ่งจะพบมากในชนชั้นต่ำที่กำลังเปลี่ยนเป็นชนชั้นกลาง (lower middle class) โดยชนชั้นนี้จะสอนเด็กให้ยึดมั่นในระเบียบกฎเกณฑ์ หรือกระทำในสิ่งที่ถูกที่ควร เพื่อจะได้มีโอกาสเลื่อนชั้นขึ้นไปไม่ตกต่ำไปกว่าเดิม ซึ่งการอบรมอย่างจริงจังเกินไปอาจจะทำให้เกิดความตึงเครียดทางด้านจิตใจได้ หรือยังเกิดความกลัวตลอดเวลาจนกลายเป็นคนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นอะไร หรือคิดแต่ระเบียบมากไป จนไม่กล้าทำอะไรนอกเหนือจากที่ถูกสั่งให้ทำได้

4. หนีโลก (retreatism) เป็นพวกที่ไม่ยอมรับจุดหมายปลายทางและวิธีการที่สังคมกำหนด เป็นการปรับตัวที่ผิดไปจากค่านิยมทั่ว ๆ ไป และมีบางคนปรับตัวในทางที่ผิดธรรมดาไม่ได้เป็นไปตามบรรทัดฐานที่กำหนด เช่น พวกที่สังคมนิยม บুদ্ধลอันธพาล ขอทาน ดิคาเสพติด พิชสุราเรื้อรัง

การปรับตัวแบบนี้จะปรากฏเสมอในพวกที่มีความหวังสูง หรือต้องการประสบผลสำเร็จในชีวิต แต่วิธีการที่สังคมกำหนดเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จดังกล่าวหรืออาจจะเป็นผู้ที่พยายามทำดีแต่ไม่ได้ดี เช่น อยากมีการศึกษาแต่โอกาสไม่ให้ อยากมีความสุขในชีวิตแต่ครอบครัวแตกแยก อยากรวยแต่ฐานะต่ำต้อย ฯลฯ จึงทำให้ผิดหวัง เบื่อโลก เบื่อความหลอกลวง เบื่อสังคมที่มีการเห็นแก่ตัว ชิงดีชิงเด่นกัน หรือเห็นแก่พวกพ้อง ฯลฯ ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งในด้านจิตใจ 2 ประการคือ ความรู้สึกในด้านศีลธรรม อยากปฏิบัติตามวิธีการที่สังคมกำหนด แต่กระทำไปในทางที่ขัดต่อระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ และมาถึงจุด ๆ หนึ่งที่ตัดตัวเองออกไปจากสังคม ไม่สนใจใยดีในชีวิต ขอมแพ้ (defeatism) หนีต่ออุปสรรคของชีวิต หนีจากสังคม ซึ่งอาจจะออกมาในรูปแบบงมงายผิดปกติศีลธรรม เช่น สะสมเสกสมบัติ ถือโชคถือนาง เชื่อถือโหราศาสตร์ ฯลฯ บางคนอาจแก้ปัญหาด้วยการดื่มของมึนเมา เสพสิ่งเสพติด ฯลฯ หรือบางคนก็จงใจฆ่าตัวตายด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อหนีโลกที่เห็นว่าให้ความสุขความหวัง แก่เขาไม่ได้

5. ทำทาส (rebellion) เป็นพวกที่ชอบการเปลี่ยนแปลงแก้ไขใหม่ ต้องการปรับปรุงโครงสร้างทางสังคมเสียใหม่ เพราะไม่พอใจในโครงสร้างเดิมที่เขาเห็นว่าไม่ดีพอไม่มีความเท่าเทียมกัน จึงพยายามหาวิธีการหรืออุดมการณ์ใหม่ เช่น ลัทธิเสรีประชาธิปไตย กับคอมมิวนิสต์ ซึ่งผู้ยึดมั่นในลัทธิดังกล่าวจะกระทำในรูปแบบระเบียบ ถ้าลัทธิที่เขายึดมั่นไม่มีใช้ในสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ เขาก็จะพยายามให้ทุกคนกระทำตามสิ่งที่เขาเห็นว่าดี

การทำทาสบางอย่างก็เป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม เช่น พวกฮิปปี้ที่ชอบแต่งกายสกปรกกรูกรัง มีเสรีภาพในเรื่องเพศ ชีวิตไม่มีระเบียบแบบแผน เสพยาเสพติด เกียจคร้าน

๑๑๑ เป็นการสร้างวัฒนธรรมรอง (subculture) ในกลุ่มคนซึ่งวัฒนธรรมรองของพวกนี้ขัดกับวัฒนธรรมใหญ่ในหลายเรื่อง

พฤติกรรมฝืนสังคมเกิดขึ้นเนื่องจากขาดความสมดุล มนุษย์ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับเงื่อนไขทั้งสองประการหรือเงื่อนไขหนึ่ง หรือเกิดการขัดแย้งระหว่างองค์ประกอบทั้ง 2 อย่าง ถ้ามีการเน้นในวัตถุประสงค์และวิธีการหรือปทัสถานเท่านั้น สังคมก็มีความเป็นระเบียบ แต่ถ้าเน้นในวัตถุประสงค์มากกว่าวิธีการหรือปทัสถาน กฎเกณฑ์และปทัสถานก็จะสลายตัวไม่สามารถควบคุมบังคับบุคคลผู้เป็นสมาชิกในสังคมได้เกิดเป็นภาวะไร้ระเบียบ (Anomie) เป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมฝืนปทัสถาน การมีพฤติกรรมฝืนปทัสถานของสังคมบางครั้งก็เป็นการกระทำผิดหรืออาชญากรรมอีกด้วย

Merton ได้กล่าวถึงว่าเขามีความสนใจในวิธีการและแบบแผนอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจนไปสู่การกระทำผิด โดยที่มีจุดมุ่งหมายและความสนใจไปที่เป้าหมายทางวัฒนธรรม (Cultural Goals) ว่าบรรทัดฐานทางสังคมของอเมริกัน ถูกเร่งเร้าส่งเสริมให้ผู้คนบรรลุเป้าหมายทางวัฒนธรรมในด้านความสำเร็จทางวัตถุเป็นหลัก เช่น การมีเงินและวัตถุ หรือสินค้าที่มีคุณค่าทั้งหลายอันเป็นความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ กับการทะยานไปสู่บันไดทางสังคม บรรทัดฐานทางสังคม จึงเป็นการกำหนดว่าความสำเร็จทางวัตถุควรจะได้มาจากเครื่องมือหรือวิธีการที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม และการเน้นหนักในเป้าหมายทางเศรษฐกิจมากเกินไปเช่นนี้ จึงเป็นแรงผลักดันบุคคลบางกลุ่มบางพวกไปสู่การมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือการกระทำผิด เพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายตามวัฒนธรรมอเมริกันดังกล่าว ชนชั้นต่ำที่ด้อยโอกาส จึงตกอยู่ในภาวะไร้ระเบียบ (Anomie) ในระดับที่รุนแรงมาก ดังนั้นชนชั้นต่ำจึงมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้เครื่องมือหรือวิธีการ (Means) ที่ไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เพื่อบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจอาชญากรรมหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนอื่น ๆ ที่เป็นปัญหาต่อความสงบสุขของสังคมจึงเกิดขึ้น

4. ทฤษฎีนิเวศวิทยาอาชญากรรม (Ecological Theory of Crime) อุบัติขึ้นจากสมมติฐานที่ว่า อาชญากรรมเกิดขึ้นเพราะอิทธิพลของสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในย่านที่มีชุมชนแออัดและมีอัตราการเพิ่มของจำนวนประชากรค่อนข้างสูง

การสำรวจทางอาชญาวิทยาเกี่ยวกับพื้นที่ สภาพแวดล้อม และอาชญากรรม ได้เริ่มต้นครั้งแรกระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง โดย คลิฟฟอร์ด ชอร์ (Clifford Shaw) และผู้ช่วย คือ เฮนรี แมคเคย์ (Henry Mckay) ทั้งสองได้นำวิธีการศึกษาแบบนิเวศวิทยาจากสำนักชุมชนเมือง ที่ชิคาโก ในสหรัฐอเมริกามาใช้สำรวจหาข้อมูลเกี่ยวกับการเจริญเติบโตของนครชิคาโกกับอัตรา

เกิดของการกระทำผิดของเด็กโดยการแบ่งพื้นที่ของนครชิคาโกเป็นแต่ละเขตพื้นที่ จากการศึกษาพบว่า แบบการกระทำผิดของเด็กมีความสัมพันธ์กับสภาพสิ่งแวดล้อมในแต่ละเขต ซึ่งจะมีอัตราการกระทำผิดแตกต่างกันออกไป โดยการอ้างอิงสถิติจากตำรวจและศาลคดีเด็ก Shaw กล่าวว่าการกระทำผิดของเด็กจะมีจำนวนสูงมาก ในท้องที่ที่เป็นย่านสลัมและย่านธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในย่านที่มีการเปลี่ยนแปลง อันได้แก่ ย่านที่มีการอพยพ ลักษณะของย่านที่มีการเปลี่ยนแปลง อีกประการหนึ่งก็คือ บริเวณพื้นที่ที่ครอบคลุมกิจการอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ซึ่งประกอบด้วยโรงงาน ท่าเรือ สถานีรถไฟ ศูนย์การค้า ในบริเวณเหล่านี้จะมีการหมุนเวียนของประชากรอยู่ตลอดเวลา (อรัญ สุวรรณบุปผา, 2518: 127-128)

Concentric Zones Theory (Burgess, 1925) ได้อธิบายถึง การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยยึดหลักปัจจัยทางสังคมโดยมีมุมมองไปที่สถานหรือพื้นที่แวดล้อม (the Ecological perspective) ซึ่งถูกให้ความสำคัญอย่างมากต่อการเกิดการกระทำผิด โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนกับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย มีนักสังคมวิทยาในสาขานี้พยายามที่จะอธิบายอาชญากรรมว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่งเกิดควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม โดยยืนยันว่าการกระทำผิดหรืออาชญากรรม เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมเมืองในปัจจุบัน ประชาชนอยู่กันอย่างหนาแน่น ไร้การศึกษา ว่างาน ไม่สามารถที่จะควบคุมตนเองหรือชุมชนได้ ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

การศึกษาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนกับสภาพพื้นที่แวดล้อม ในยุคแรก เกิดจาก Ernest Burgess และ Robert Park สองนักสังคมวิทยาจากมหาวิทยาลัยชิคาโก (University Of Chicago) ในปี ค.ศ.1920 Burgess และ Park ศึกษาสถานการณ์เปลี่ยนแปลงทางสังคมในเมืองชิคาโก โดยมองพื้นที่ในส่วนต่าง ๆ ในเมืองชิคาโกเหมือนกับอวัยวะที่ปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน จากการศึกษาสภาพพื้นที่ของเมือง Burgess และ Park ได้แสดงให้เห็นว่าพื้นที่แบ่งออกเป็น 5 เขตพื้นที่ดังต่อไปนี้

พื้นที่ 1 พื้นที่เศรษฐกิจ (Central Business District - CBD)

พื้นที่นี้เป็นจุดศูนย์กลางของเมือง ซึ่งประกอบไปด้วยตึกสูงจำนวนมาก บริษัทขนาดใหญ่ ที่ดินบริเวณนี้มีราคาแพง บุคคลทั่วไปไม่สามารถที่จะซื้อที่ดินเพื่อมาปลูกสร้างที่พักอาศัยได้ เนื่องจากใช้เป็นประกอบธุรกิจของประเทศ และไม่มีความเหมาะสมสำหรับเป็นที่พักอาศัย ยกตัวอย่างเช่น มอเตอร์เวย์หลักตัดผ่านเพื่อสะดวกต่อการติดต่อทำธุรกิจ

พื้นที่ 2 พื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลง (Transition of Zone)

พื้นที่นี้อยู่รอบนอกของพื้นที่เศรษฐกิจ โดยอยู่ติดกับพื้นที่ที่เป็นจุดศูนย์กลางของเมือง (CBD) ประชาชนที่พักอาศัยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีฐานะยากจน ผู้ใช้แรงงานระดับต่ำ พื้นที่พักอาศัยเกิดปัญหาชุมชนแออัด มีการจัดที่พักอาศัยอย่างไม่มีการระเบียบแบบแผน เกิดปัญหาอาชญากรรมในอัตราสูง การสาธารณสุขไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกสบายเท่าที่ควร เช่น สลัม, ชุมชนแออัด

พื้นที่ 3 พื้นที่ของคนทำงาน (Working Class)

ผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่นี้ส่วนใหญ่ คือ ชนชั้นกรรมาชีพ ที่พักอาศัยของผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่นี้จะมีความเสื่อมโทรมน้อยกว่าในเขตพื้นที่ 2

พื้นที่ 4 พื้นที่ที่อยู่อาศัยของคนชั้นกลาง (Middle Class Residential Zone)

พื้นที่นี้ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นคนระดับกลาง นักธุรกิจ การนักบัญชี เจ้าของธุรกิจเล็ก และผู้ทำงานชั้นผู้จัดการ พักอาศัยอยู่ตามหอพัก ห้องเช่า คอนโดเนียม

พื้นที่ 5 พื้นที่เขตชานเมืองซึ่งอยู่อาศัย (Commuters' Zone)

พื้นที่นี้เป็นที่อยู่อาศัยของคนชั้นสูง อยู่รอบนอกสุดของเมืองห่างจากจุดศูนย์กลางเมืองประมาณ 15-20 กิโลเมตร ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่นี้ส่วนใหญ่จะออกไปทำงานเวลากลางวันและจะกลับเข้ามาพักอาศัยหลังเลิกงานเฉพาะเวลากลางคืน โดยมุ่งสู่ใจกลางเมืองเพื่อทำงาน

จากการแบ่ง 5 เขตพื้นที่ของ Burgess และ Park นั้น พื้นที่ที่เป็นปัญหาที่สุด คือ พื้นที่ 2 (Transition of Zone) เพราะมีประชาชนที่อยู่กันหนาแน่น เกิดเป็นชุมชนแออัด หรือสลัม บริเวณที่พักอาศัยเกิดปัญหาอาชญากรรมในอัตราสูงมาก ไม่เหมาะสมที่จะอยู่อาศัย บ้านเรือนมีสภาพเสื่อมโทรม ไม่มีงบประมาณในการซ่อมแซม ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ คือ คนทำงานที่ไร้ฝีมือ ไม่มีทักษะ พวกกรรมกรตามท่าเรือ มีการอพยพเข้ามาในพื้นที่จำนวนมากทำให้มีประชากรหนาแน่น Burgess และ Park สรุปว่า พื้นที่ที่ 2 นี้เป็นพื้นที่ที่มีอาชญากรรมหรือการกระทำผิดมากที่สุด

5. ทฤษฎีกระบวนการติดต่อสื่อสาร (Communication Process Theory)

Roger and Shoemaker (อ้างถึงใน ปรีวรรต วรวิวัฒน์กุล, 2538: 13-19) ได้สรุปขั้นตอนของการรับวิทยาการสมัยใหม่ 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการรับรู้ (Awareness stage) หมายความว่า บุคคลได้กระทบกับวิทยาการใหม่เป็นครั้งแรก แต่ยังคงขาดความรู้อย่างแจ่มแจ้งในวิทยาการใหม่นั้น ยังขาดข่าวสารเพิ่มเติม

2. **ขั้นความสนใจ (Interest stage)** หมายความว่า บุคคลเริ่มสนใจในความรู้ใหม่ และพยายามแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
3. **ขั้นการช่างใจ (Evaluation stage)** หมายความว่า บุคคลคิดทบทวนใคร่ครวญถึงผลดีผลเสียของความรู้ใหม่อยู่ในใจ
4. **ขั้นการทดลอง (Trial stage)** หมายความว่า บุคคลนำความรู้ใหม่ไปทดลองปฏิบัติ โดยเริ่มจากขนาดเล็ก ๆ เพื่อดูผลก่อนการตัดสินใจยอมรับ
5. **ขั้นการยอมรับ (Adoption stage)** เป็นขั้นการตกลงใจที่จะนำวิทยาการใหม่ไปปฏิบัติต่อไปอย่างเต็มที่

นอกจากนั้นขั้นตอนการยอมรับวิทยาการใหม่แล้ว Roger ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อระดับการยอมรับ ดังนี้

1. แบบของการตัดสินใจยอมรับวิทยาการใหม่ (The type of innovation decision)
2. ช่องทางของการสื่อความรู้ที่ใช้เป็นตัวแพร่กระจายวิทยาการใหม่ (The nature of communication channels)
3. ลักษณะธรรมชาติของระบบ
4. ความเพียรพยายามของผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงในการแพร่กระจายวิทยาการใหม่ ที่มีผลต่ออัตราการยอมรับ (The extent of change agents promotion efforts)

สำหรับ กระบวนการสื่อความรู้ Roger กล่าวว่า ประกอบด้วยข่าวสาร ผู้ส่งข่าวสาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับข่าวสาร ส่วนช่องทางการสื่อสารมี 2 ลักษณะ

1. **ช่องทางสื่อสารมวลชน (Mass media channel)** เป็นวิธีการถ่ายทอดข่าวสารผ่านทางสื่อมวลชน
2. **ช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal channel)** เป็นการติดต่อระหว่างบุคคล

นอกจากนี้ Sutherland (Sue Titus Reid, 1997: 194-197) จะกล่าวไว้ใน Differential association theory ว่าการกระทำผิดเกิดจากการเรียนรู้ การติดต่อกับสัมพันธ์กับบุคคลอื่นแล้ว การกระทำผิดยังสามารถเกิดขึ้นได้จากการเลียนแบบจากสื่อต่าง ๆ ได้อีกด้วย สิ่งที่สื่อถ่ายทอดจะมีผลกระทบต่อการทำงานของผู้ชมหรือผู้อ่านสื่อ นั้น สื่อที่มีผลกระทบต่อการทำงานผิดของเด็กและเยาวชนมากที่สุดคือ โทรทัศน์ เนื่องจากโทรทัศน์จะถ่ายทอดและเผยแพร่ข่าวสารแล้วยังถ่ายทอดแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของมนุษย์อีกมากมาย จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า เฉลี่ยมนุษย์ดูโทรทัศน์สัปดาห์ละ 30 ชั่วโมง และค่าเฉลี่ยนี้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ผู้หญิงดูโทรทัศน์มากกว่าผู้ชาย เด็กวัยรุ่นดูโทรทัศน์น้อยที่สุดเฉลี่ยแล้วดู 23 ชั่วโมง 8 นาทีต่อสัปดาห์

Albert Bandura นักสังคมสงเคราะห์ ผู้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโทรทัศน์กับการกระทำผิดของเยาวชน กล่าวว่า โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของเยาวชนมากที่สุด โดยมีผลกระทบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. สอนให้เยาวชนมีพฤติกรรมก้าวร้าว
2. ลดความอดกลั้นที่จะไม่กระทำผิด
3. ส่งเสริมความรุนแรง
4. กำหนดขอบเขตของภาพแห่งความเป็นจริงซึ่งเป็นพื้นฐานของการกระทำของแต่ละคน

Bandura สรุปไว้ว่าโทรทัศน์ สามารถเบี่ยงเบนการรับรู้ของโลกแห่งความเป็นจริงของมนุษย์ได้ ความรุนแรงที่ถูกเสนอโดยโทรทัศน์มีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมของมนุษย์

Johnson (อ้างถึงใน อากัสรา ศรีธวัช, 2538: 12) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ ระหว่างสื่อมวลชนกับอาชญากรรมว่า ในทางอาชญาวิทยาเชื่อว่า การถ่ายทอดอย่างซ้ำซากเกี่ยวกับพฤติกรรมของอาชญากร จะมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการถ่ายทอดความคิดที่ผิดให้แก่ผู้รับหรือผู้รับฟัง ซึ่งในกรณีที่ว่าถ่ายทอดให้เห็นว่า ผู้ละเมิดกฎหมายเป็นผู้สมควรได้รับความเห็นอกเห็นใจหรือการยกย่องสรรเสริญด้วยแล้วก็ยิ่งเป็นอันตรายมากยิ่งขึ้น

Clinard ได้กล่าวว่า ภาพยนตร์เป็นสื่อมวลชนอย่างหนึ่งที่ถ่ายทอดค่านิยมในเรื่องความมั่งคั่ง วัตถุนิยม ความไร้ศีลธรรม ทั้งในแง่การประหลาดอาชญากรรม และความสัมพันธ์ทางเพศ ทำให้เยาวชนยอมรับแบบอย่าง และโน้มเอียงไปในทางการกระทำผิดได้

2.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไพโรจน์ สิทธิผล (2529: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการกระทำผิดของเยาวชน พบว่า ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ที่สำคัญคือ แหล่งที่อยู่อาศัย

นพพร พานิชสุข (2528) ได้ทำการศึกษา อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อการใช้จ่ายกระสุนประสาทแอมเฟตามีนของเด็กวัยรุ่น พบว่าปัญหาและสาเหตุในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายกระสุนประสาทแอมเฟตามีน จากสภาพครอบครัวที่ย่ำแย่ทำให้เด็กขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดที่ปรึกษา ทำให้เด็กเกิดความสับสน ขาดที่ยึดเหนี่ยวทางใจ รวมทั้งสภาพแวดล้อมและการคบเพื่อนที่ใช้สารเสพติด จะทำให้เด็กถูกชักจูงไปในทางที่ผิดได้ง่าย จนมีผลให้ใช้สารเสพติด (อ้างถึงใน ปะภาณี สุขพรรณสนีย์, 2536: 32)

ลาดทองใบ กุฏิกริมย์ (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของครอบครัวในการป้องกันการติดยาเสพติดโดยใช้กลุ่มตัวอย่างมาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่า ปัจจัยทางครอบครัวโดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักเอาใจใส่ และทัศนคติของเด็กต่อการควบคุมการรับชมวิทยุโทรทัศน์ของผู้ปกครอง จะเป็นภูมิคุ้มกันการใช้ยาเสพติดของเด็ก 3 ด้าน คือ ปริมาณความใกล้ชิดกับยาเสพติด ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุการเสพติด และปริมาณการชักจูงจากเพื่อน (อ้างถึงใน ปะภาณี สุขทรศนีย์, 2536: 32)

ยุบลวรรณ ประมวลรัฐการ (2532) ได้ศึกษาวิจัย ตัวแบบสมมติฐานการใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น ทดสอบเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี โดยใช้ตัวแบบสมมติฐานที่ประกอบด้วย 6 มโนทัศน์ คือ การใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น การคบเพื่อนที่ใช้ยาหรือสิ่งเสพติด ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับความรู้สึกรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน ความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดา ซึ่งใช้ทดสอบ 2 ขั้นตอน โดยใช้เทคนิควิถีวิเคราะห์ (path analysis) คือ รวมประเภทของยาเสพติด และแยกประเภทของยาเสพติดออกจากกันผลการวิจัยปรากฏว่า การทดสอบตัวแบบโดยรวมประเภทจะเห็นว่า การคบเพื่อนที่ใช้ยาเสพติด ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม มีผลกระทบโดยตรงต่อการใช้ยาเสพติด และการทดสอบโดยแยกประเภทของยาพบว่า ตัวแบบที่สร้างขึ้นสามารถอธิบายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นได้มากที่สุด รองลงมาคือ กล้วยา และอัลกอฮอล์ (อ้างถึงใน ปะภาณี สุขทรศนีย์, 2536: 32)

วาสุเทพ ทองเจิม (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาถึง มูลเหตุจูงใจในการกระทำคามผิดของเด็กและเยาวชนชาย พบว่า ครอบครัวของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เป็นครอบครัวสลายมากที่สุด ฐานะเศรษฐกิจส่วนใหญ่พอกินพอใช้ แต่ต้องช่วยกันทำงานหารายได้ เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ติดยาเสพติดและเคยติดยาเสพติดมาก่อน ขาดความสนใจจากบิดามารดา/ผู้ปกครอง และกระทำผิดเนื่องจากเพื่อนชวนเป็นอันดับหนึ่ง

ศักดิ์ศรี ปรินาถบรรพตเขตต์ และสุรพล ปธานวนิช (2538: 91) ได้ร่วมกันทำการศึกษา แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไทย พบว่า ในเขตชุมชนแออัด มักจะพบการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุด และในเขตโรงงานและเกษตรกรรม มักจะเกิดกรณีฆ่าและพยายามฆ่า

สุวิทย์ นิ่มน้อย (2522: 23) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพสังคมและวัฒนธรรมของละแวกบ้านที่ต่างกัน ย่อมทำให้จำนวนเด็กที่กระทำความผิดมากน้อยต่างกันด้วย ในละแวกบ้านที่เป็นแหล่งเสื่อมโทรม มีความเป็นอยู่ไม่ดี บุคคลในละแวกนั้นมีความประพฤตินทางฝืนระเบียบของสังคม เมื่อเด็กได้เห็นตัวอย่างที่ไม่ดีจากผู้ใหญ่ที่กระทำความผิด แต่ไม่ถูกจับกลับใช้ชีวิตอย่างสบาย เด็กจะเกิดความนิยมชมชอบ อีกทั้งการคบเพื่อนซี้ก็ทำได้ง่าย เด็กในละแวกบ้านดังกล่าวมักจะขาดการควบคุมทางครอบครัว ในที่สุดก็สามารถมีช่องทางกระทำความผิดได้

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2522: 67) ได้กล่าวถึง อิทธิพลของภาพยนตร์นั้นมีผลโดยทางอ้อมโดยไม่รู้ตัว เรื่องราวและพฤติกรรมที่ภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นชิ้น ๆ กันอยู่เสมอ นั้น เป็นสิ่งที่ทำให้ภาวะจิตใจและทัศนคติของเด็กคล้อยตาม ภาพยนตร์อาจเป็นสิ่งช่วยยั่วให้เด็กแสดงพฤติกรรมบางอย่างออกมา

สุวิทย์ นิ่มน้อย (2522: 24) สื่อมวลชนนับว่าอิทธิพลต่อการกระทำความผิดของเด็ก เนื่องจากมีผลทางอ้อมที่โน้มน้าวจิตใจและทัศนคติของเด็กให้เห็นผิดเป็นชอบได้ สัญชาตญาณของเด็กนั้นชอบที่เลียนแบบอยู่แล้ว เมื่อได้ตัวอย่างจากภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือหนังสืออ่านเล่น ก็เก็บเอาไปเลียนแบบ หนังสือพิมพ์บางชนิดมุ่งเร่งความสนใจผู้อ่าน จึงเลือกแต่เรื่องอาชญากรรมบ้าง ความผิดเกี่ยวกับเพศบ้าง หรือแสดงรูปอันขัดต่อศีลธรรมอันดี ซึ่งเป็นตัวอย่างที่เลวร้ายต่อความนึกคิดในทางผิดศีลธรรมและการประกอบอาชญากรรม

อรุณี โอสถานนท์ (2533: 105-106) ได้ศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางสังคมกับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ผลการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำ รายได้ของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ลักษณะที่อยู่อาศัย อิทธิพลจากสื่อมวลชน ตลอดจนการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ยังมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

อัชฌา ลิ้มปีไพฑูรย์ (2521: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มเพื่อนของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในสถานฝึกอบรม พบว่า เด็กที่กระทำความผิดส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ยากจน บิดามารดาแยกกันอยู่ และการคบเพื่อนไม่ดี จะเป็นสาเหตุหนึ่งให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด โดยเด็กส่วนมากที่กระทำความผิดจะเป็นเพื่อนสนิทกัน

Tarde (1978: 186) เชื่อว่าไม่มีใครเป็นอาชญากรโดยกำเนิดแต่เชื่อว่าการแสดงออกของชีวิตในสังคมที่สำคัญอยู่ภายใต้การนำของตัวอย่างที่ได้มีประสบการณ์ซึ่งตามความเชื่อของเขานี้ทำให้

เขาได้ตั้งทฤษฎีการเขียนแบบขึ้นเพื่ออธิบายพฤติกรรมของอาชญากร โดยตั้งข้อสังเกตว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้นมีความคล้ายคลึงกันและบุคคลจะเขียนแบบพฤติกรรมบุคคลอื่นต่อเมื่อมีการติดต่อกัน ซิดกัน ผู้ที่มีฐานะต่ำกว่าจะเขียนแบบผู้ที่มีฐานะสูงกว่า คนเราจะเขียนแบบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ การเขียนแบบเป็นการเรียนรู้อย่างหนึ่งและการเขียนแบบบางอย่างทำให้เกิดอาชญากรรม อาชญากรรมจะแพร่ออกไปในลักษณะเดียวกับการแพร่ของแฟชั่น

Reckless ลงความเห็นว่าการคบเพื่อนเลวเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่สุด ในการก่อให้เกิดปัญหาเด็กกระทำผิดและอาชญากรรม เด็กเกรส่วนใหญ่ มักมีเพื่อนเป็นเด็กเกรด้วยกัน ซึ่งพอสรุปได้ว่า เด็กที่กระทำผิด มักจะมีเพื่อนเกรมากกว่าเด็กที่ไม่เคยกระทำความผิด นอกจากนี้ยังมีหลักฐานชี้ให้เห็นในแนวเดียวกัน เด็กนักเรียนที่มีเพื่อนที่นิยมชมชอบครุ้มักเป็นเด็กดี ส่วนเด็กที่มีเพื่อนที่ครุไม่ชอบ มักจะเป็นเด็กเกร (อ้างถึงใน ชาญศักดิ์ จริวิทยานนท์ , 2536: 16)

2.4 การทบทวนทฤษฎีประกอบการพิจารณาตั้งสมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลทฤษฎีต่าง ๆ แนวคิดของนักวิจัย และวิทยานิพนธ์ เพื่อประกอบการตั้งสมมติฐานทั้ง 5 ข้อ ภายใต้กรอบทฤษฎีดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม หรือทฤษฎีพันธะทางสังคม
(Social Control Theory or Social Bond Theory)
2. ทฤษฎีการมีความสัมพันธ์แตกต่างกัน
(Differential Association Theory)
3. ทฤษฎีไร้ระเบียบ (Anomie Theory)
4. ทฤษฎีนิเวศวิทยาอาชญากรรม (Ecological Theory of Crime)
5. ทฤษฎีกระบวนการติดต่อสื่อสาร (Communication Process Theory)

ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social Control Theory) โดย Hirschi ได้ให้แนวคิดที่ว่า พันธะผูกพันกับสังคม เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติตามบรรทัดฐาน และ เมื่อใดก็ตามถ้าหากพันธะผูกพันดังกล่าวเสื่อมสลายลง คนเราก็จะแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปสู่การกระทำความผิดได้ พันธะผูกพันทางสังคมนี้มีอยู่ 4 องค์ประกอบ คือ 1. ความรู้สึกผูกพันกับบุคคลอื่น 2. การมีข้อผูกมัดหรือการมีพันธะสัญญาต่อเป้าหมายที่ดีในอนาคต 3. การเข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ และ 4. ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคม

จากทฤษฎีการควบคุมทางสังคมดังกล่าว เมื่อคำนึงถึงองค์ประกอบของความรู้สึกผูกพันกับบุคคลอื่น มาเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติตามบรรทัดฐานหรือกฎหมาย ดังนั้น

จึงคาดหมายได้ว่า เด็กและเยาวชนที่มีความสัมพันธ์หรือผูกพันทางกายหรือจิตใจต่อบิดามารดา ญาติ หรือครอบครัวมาก จะไม่กล้าที่จะกระทำความผิดกฎหมาย เนื่องจากเกรงว่าบิดามารดา ญาติ หรือ ครอบครัวจะรู้สึกผิดหวังหรือเสียใจต่อการกระทำผิดกฎหมายของตนเอง จึงทำให้ตั้งสมมติฐานได้ว่า

สมมติฐานที่ 1 เด็กและเยาวชนที่มีความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดามาก จะกระทำผิดน้อยกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดาน้อย

ทฤษฎีการมีความสัมพันธ์แตกต่างกัน (Differential Association Theory) โดย Sutherland ได้อธิบายพฤติกรรมของการกระทำความผิดอาญา โดยยึด “กฎการเรียนรู้” ซึ่งการกระทำผิดเกิดการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยเฉพาะสมาชิกในครอบครัว เพื่อน หรือใครก็ตามที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมาก ๆ และการเรียนรู้จะเรียนรู้ถึงวิธีการ และเทคนิคของการกระทำผิด

จากทฤษฎีการมีความสัมพันธ์แตกต่างกัน ทำให้สามารถที่จะคาดหมายได้ว่า เด็กและเยาวชน ที่คบค้าสมาคมหรือมีความสนิทสนมกันมากกับเพื่อนที่มักกระทำความผิด ย่อมมีแนวโน้มที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดได้มาก โดยเรียนรู้ถึงการกระทำผิดและมีแรงจูงใจให้หันไปกระทำผิดจากเพื่อนที่กระทำผิดอยู่แล้ว จึงสามารถตั้งสมมติฐานได้ว่า

สมมติฐานที่ 2 เด็กและเยาวชนที่มีความใกล้ชิดกับเพื่อนที่กระทำผิดมาก จะกระทำผิดมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความใกล้ชิดกับเพื่อนที่กระทำผิดน้อย

ทฤษฎีไร้ระเบียบ (Anomie Theory) โดย Merton เห็นว่าการกระทำผิดเป็นผลผลิตของสังคมและวัฒนธรรม และเชื่อว่าโครงสร้างทางสังคมมีอิทธิพลเหนือการกระทำของบุคคลในสังคมโดยเน้นถึงความขัดแย้งระหว่างเป้าหมายปลายทางในรูปคุณค่าทางวัฒนธรรมหรือวัตถุ และวิธีการที่สังคมจัดให้เพื่อบรรลุเป้าหมายปลายทาง

ถ้าหากในสังคมปัจจุบันที่ถึงเป้าหมายในชีวิต หรือความสำเร็จในชีวิตขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านวัตถุเงินทองเป็นสำคัญ ทำให้คนที่ด้อยโอกาสที่จะได้มาซึ่งปัจจัยทางวัตถุเงินทอง แต่มีความต้องการที่จะได้มาซึ่งวัตถุเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิตเช่นคนทั่วไปในสังคม ทำให้มีความคิดเบี่ยงเบนไปสู่วิธีทางหรือการกระทำที่ฝ่าฝืนบรรทัดฐานของสังคม ฝ่าฝืนกฎหมาย เพื่อให้ได้ไปมาซึ่งปัจจัยทางด้านวัตถุ จึงสามารถตั้งสมมติฐานได้ว่า

สมมติฐานที่ 3 เด็กและเยาวชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง จะกระทำผิดน้อยกว่าเด็กและเยาวชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

ทฤษฎีนิเวศวิทยาอาชญากรรม (Ecological Theory of Crime) โดย Burgess ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนกับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย และยืนยันว่าการกระทำผิดเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมเมืองในปัจจุบัน เพราะการเข้ามาของธุรกิจ ทำให้เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมและไม่เหมาะสมที่จะเป็นที่อยู่อาศัย บ้านเรือนมีสภาพเสื่อมโทรม มีการอพยพของผู้คนตลอดเวลา ผู้ที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่นี้ได้แก่ คนทำงานที่ไร้ฝีมือไม่มีทักษะ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาอาชญากรรมหรือการกระทำผิดมาก

จากทฤษฎีนิเวศวิทยาอาชญากรรม ทำให้ทราบถึง พื้นที่ที่มีปัญหาของการกระทำผิดความผิดก็คือ พื้นที่อุตสาหกรรม ที่มีคนงานไร้ฝีมืออาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งมีการอพยพของคนเข้าออกในพื้นที่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสมที่จะเป็นที่พักอาศัย จึงตั้งสมมติฐานได้ว่า

สมมติฐานที่ 4 เด็กและเยาวชนที่พักอาศัยอยู่บริเวณแหล่งอาชญากรรมมากจะกระทำผิดมากกว่าเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยอยู่บริเวณแหล่งอาชญากรรมน้อย

ทฤษฎีกระบวนการติดต่อสื่อสาร (Communication Process Theory) โดย Roger และ Shoemaker ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการรับรู้วิชาการสมัยใหม่ 5 ขั้นตอนคือ ขั้นการรับรู้ , ขั้นความสนใจ , ขั้นการเข้าใจ , ขั้นการทดลอง และขั้นการยอมรับ และในกระบวนการสื่อความรู้นั้นมี 2 ลักษณะ คือ 1. ช่องทางสื่อสารมวลชน เป็นวิธีการถ่ายทอดข่าวสารผ่านสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ เป็นต้น และ 2. ช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคล

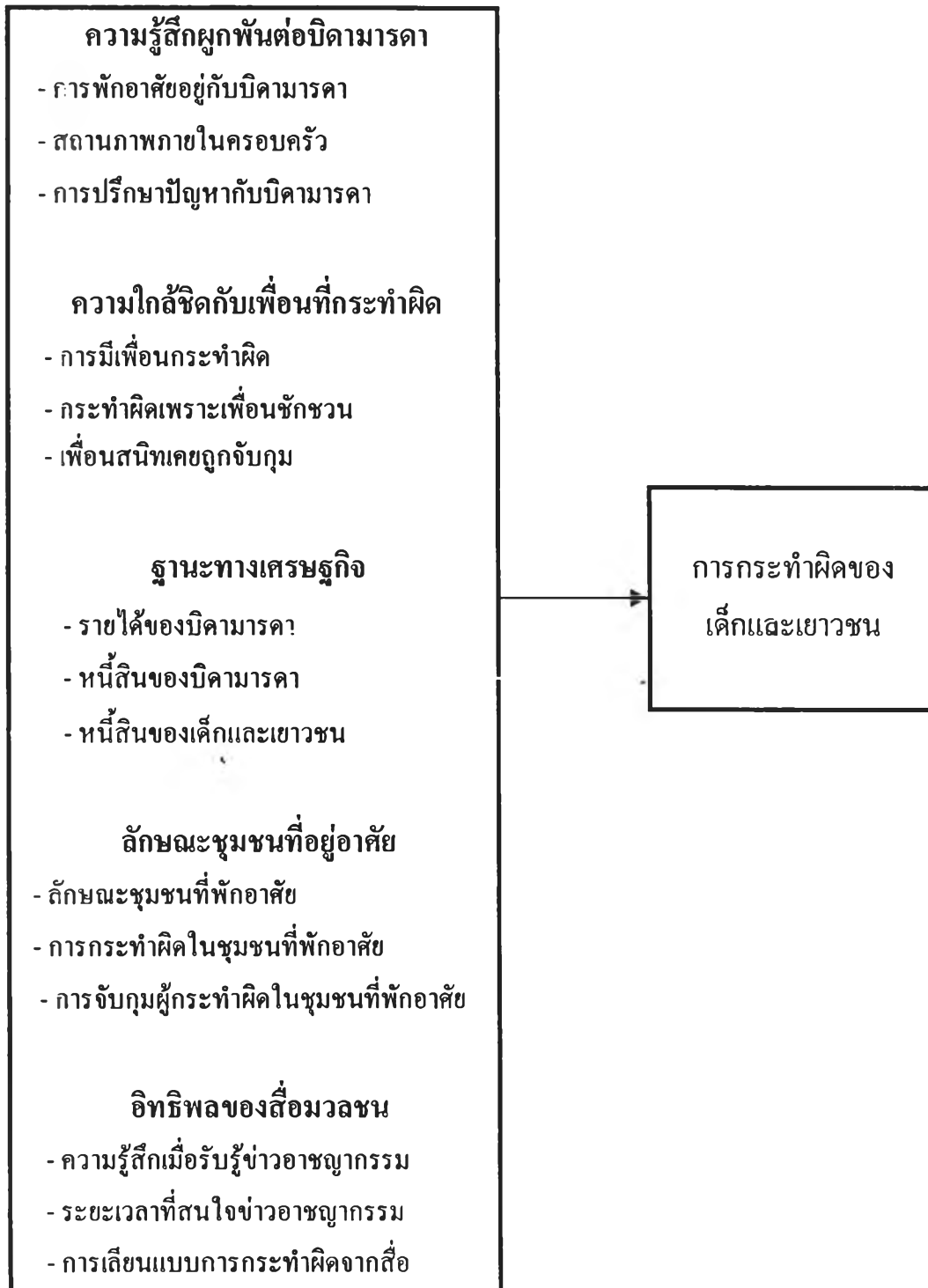
จากทฤษฎีกระบวนการติดต่อสื่อสาร ทำให้ทราบถึง สื่อสารมวลชนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะสามารถถ่ายทอดข่าวสารไปยังบุคคล และจากแนวคิดของ Albert Bandura ผู้ที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างโทรทัศน์กับการกระทำผิดของเยาวชน กล่าวว่า โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของเยาวชนมากที่สุด โดยส่งผลกระทบต่อให้มีพฤติกรรมก้าวร้าว ลดความอดกลั้นที่จะไม่กระทำผิด ส่งเสริมความรุนแรง และกำหนดขอบเขตของภาพแห่งความเป็นจริง ซึ่งเป็นพื้นฐานของการกระทำของแต่ละคน อีกทั้งกล่าวว่า ความรุนแรงที่ถูกเสนอโดยโทรทัศน์มีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมมนุษย์ จึงตั้งสมมติฐานได้ว่า

สมมติฐานที่ 5 เด็กและเยาวชนเลียนแบบพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดตามสื่อมวลชนมากจะกระทำผิดมากกว่าเด็กและเยาวชนเลียนแบบพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดตามสื่อมวลชนน้อย

กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

2.5 สมมติฐานของการวิจัย

1. เด็กและเยาวชนที่มีความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดามาก จะกระทำผิดน้อยกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดาน้อย
2. เด็กและเยาวชนที่มีความใกล้ชิดกับเพื่อนที่กระทำผิดมาก จะกระทำผิดมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความใกล้ชิดกับเพื่อนที่กระทำผิดน้อย
3. เด็กและเยาวชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง จะกระทำผิดน้อยกว่าเด็กและเยาวชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ
4. เด็กและเยาวชนที่พักอาศัยอยู่บริเวณแหล่งอาชญากรรมมาก จะกระทำผิดมากกว่าเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยอยู่บริเวณแหล่งอาชญากรรมน้อย
5. เด็กและเยาวชนเลียนแบบพฤติกรรมกระทำผิดตามสื่อมวลชนมาก จะกระทำผิดมากกว่าเด็กและเยาวชนเลียนแบบพฤติกรรมกระทำผิดตามสื่อมวลชนน้อย